

ความรู้ความเข้าใจและการนำเสนอปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวง
อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

อุไรวรรณ นันทะสาร

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารทั่วไป

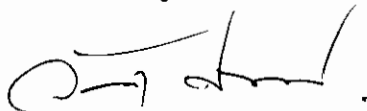
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

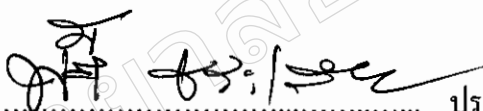
คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทางการบริหารและคณะกรรมการควบคุม
มาตรฐานวิชาปัญหาพิเศษทางการบริหาร ได้พิจารณาปัญหาพิเศษของ อุไรวรรณ นันทะสาร
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทางการบริหาร

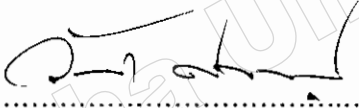
(ดร.วัลลก ศัพท์พันธุ์)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานปัญหาพิเศษทางการบริหาร

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญช์ ธารเสนา)

กรรมการ

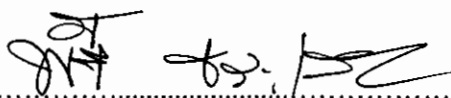
(ดร.วัลลก ศัพท์พันธุ์)

กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ชิตพล ชัยมะคัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญช์ ธารเสนา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสทุนนิยมที่ไหลบ่าท่วมท้นโลกปัจจุบันก่อให้เกิดผลกระทบกว้างขวางถึงระดับครัวเรือนและชุมชนแม้จะอยู่ในชนบทที่ห่างไกลหากครัวเรือนหรือชุมชนไม่มีความแข็งแกร่งก็จะเสมือนหนึ่งกำแพงผุพังที่ไม่อาจต้านแรงกระแทกของกระแสทุนนิยมทำให้เกิดการพังทลายไม่สามารถที่จะยืนหยัดอยู่ได้

สังคมไทยได้ประจักษ์กับความจริงข้อนี้โดยเฉพาะในวิกฤตเศรษฐกิจครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2540 วิกฤตซึ่งเกิดขึ้นจากกระแสการเงินของโลกทุนนิยมในครั้งนั้นทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยติดลบร้อยละ 1.7 ในปี พ.ศ. 2540 และติดลบร้อยละ 10.8 ในปี พ.ศ. 2541 ส่งผลกระทบถึงระดับรากหญ้าไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้าวของสินค้าแพง ซึ่งกระทบถึงประชาชนทุกคน ปัญหาการตกงานของพนักงานหรือผู้ใช้แรงงานที่จำต้องกลับสู่บ้านเกิดในชนบทเพื่อหาทางยังชีพ ด้วยปัจจัยผลิตที่ตนเองมีอยู่ (สงวน นิตยารัมภ์พงศ์, 2550, หน้า 9)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผลและความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ความตอนหนึ่งว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการ และใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยาก ล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้...” (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน, 2554, หน้า 1-2)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีแนวคิดในการพัฒนาประเทศที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมือง เตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, 2554)

จังหวัดสระแก้วก็นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์กรอบแนวทางในการพัฒนาจังหวัด เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของประชาชนให้สามารถปรับตัว ประกอบอาชีพและมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมการดำรงชีวิตของประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนสามารถดำเนินวิถีชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีถูกต้องตามหลักวิชาตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 6,367 คน จำนวนครัวเรือน 1,637 ครัวเรือน (กรมการปกครอง, 2555) ประชาชนประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป โดยปัญหาหลัก ๆ ในการพัฒนาตำบล คือ การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ เป็นเหตุให้ประชาชนไม่สามารถทำเกษตรกรรมหมุนเวียนได้ เป็นเหตุให้

ประชาชนต้องไปรับจ้างทำงานที่อื่น ปล่อยบ้านทิ้งร้างไว้บางครอบครัวต้องปล่อยให้ผู้สูงอายุและเด็กอยู่ตามลำพัง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาตำบล 3 ปี (พ.ศ. 2556-2558) โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความพอเพียง รู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ถูกต้องตามหลักวิชา มีคุณธรรม จริยธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ทำตามลำดับขั้นตอน ปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร เตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รองรับผลกระทบที่จะเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ อยู่กับส่วนรวมได้ มีความสุข ก็จะนำไปสู่สังคมสันติสุขอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ผู้นำครอบครัวในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนพัฒนาตำบล พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต ตำบลในการดำเนินชีวิตสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงตลอดจนนำไปขยายผลสู่หมู่บ้านในตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกองสูง จังหวัดสระแก้ว

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ต่อปี จำนวนสมาชิกในครอบครัว

1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และ

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกองสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,637 ครัวเรือน (กรมการปกครอง, 2555)

ขอบเขตด้านระยะเวลา: การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลภายในช่วงเวลาเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555-เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กรอบหรือแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ความพอประมาณ หมายถึง ความเหมาะสมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมในการดำรงชีพ ไม่เล็กเกินไปหรือไม่ใหญ่เกินไป เป็นไปตามฐานะและสภาพแวดล้อม จังหวะเวลาที่ไม่เร็วเกินไป หรือไม่ช้าจนเกินไป แต่รู้จักทำเป็นขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้าโดย

ที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน การลดรายจ่ายในครัวเรือน เช่น การทำสวนครัวปลูกพืชผัก หรือเลี้ยงสัตว์ไว้สำหรับกินเองในครอบครัวหรือจำหน่าย การทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ไว้ใช้เองในครัวเรือน การใช้ปุ๋ยคอก มูลสัตว์ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

ความมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาที่จะดำเนินงานใด ๆ ด้วยความถี่ถ้วน รอบครอบ ไม่ย่อท้อ ไร้อคติ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง ดีงาม เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์ และความสุข โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การวางแผนในการดำเนินชีวิต เพื่อเตรียมตัวให้พร้อม รับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด เท่าที่จำเป็น มีเหลือเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือในยามแก่ชราทำงานไม่ได้ การเข้าร่วม เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มฌาปนกิจ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน

การดำเนินชีวิต หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว ของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัด สระแก้ว

หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัวที่มีบทบาทใน การตัดสินใจ ดูแลรับผิดชอบ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบหาตลอดจนสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ภายในครอบครัว รวมทั้งเป็นผู้ที่คอยดูแลจัดการเกี่ยวกับความสะดวกรสบายในด้านการดำรงชีวิต ประจำวันของสมาชิกทุกคนในครอบครัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่ตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว

2. ทำให้ทราบการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่ตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว

3. สร้างจิตสำนึก ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แนวทางการดำเนินชีวิตอยู่บนหลักของ ความพอประมาณ มีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเป็นการเผยแพร่ความรู้ที่ได้นำไปสู่สังคม อันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

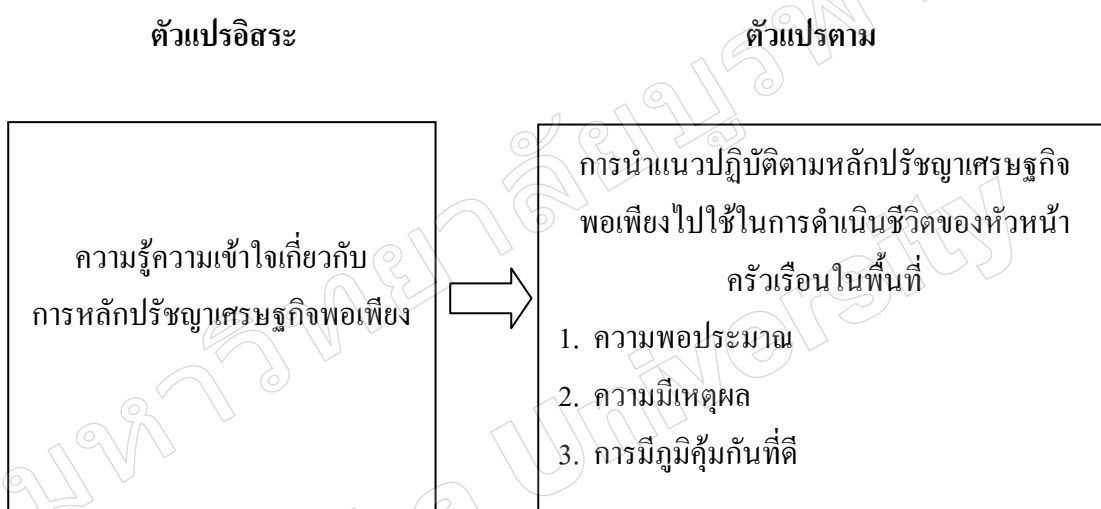
4. ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว และงานวิจัยนี้ยังสามารถนำไป ปรับใช้ได้หลาย ๆ พื้นที่หากแต่ต้องมีการดัดแปลงให้เหมาะสมตามบริบทของหมู่บ้านนั้น ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ ปราโมทย์ มลคล้า (2551) มาปรับใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้นำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2549, หน้า 5) มาปรับใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

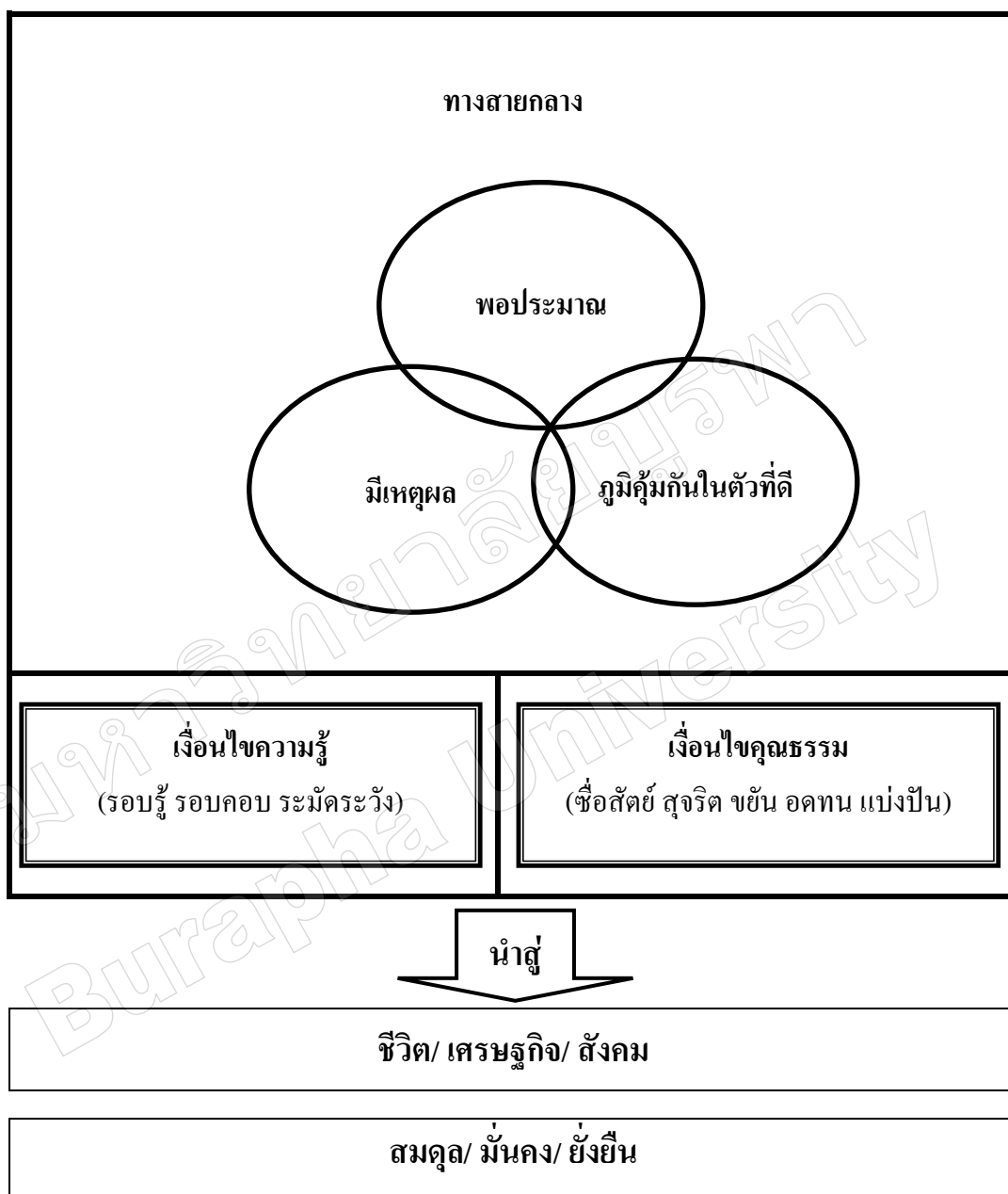
1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
3. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน, 2554, หน้า 7)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2549, หน้า 5)

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2554) คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทยซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและระดับประเทศได้โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามคิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วนถี่โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียงการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขคุณธรรม หลักวิชา และเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขคุณธรรม เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รักสามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น

เงื่อนไขหลักวิชา อาศัยความรู้ รอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

เงื่อนไขชีวิต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติและปัญญา บริหารจัดการการใช้ชีวิตโดยใช้หลักวิชาและคุณธรรมเป็นแนวทางพื้นฐาน

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 4-6 อ้างถึงใน ชุตินา บริสุทธิ์, 2553, หน้า 12-13) ได้กล่าวในหนังสือเศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม ว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค และให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า คำว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้น หมายถึงพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
 2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก
 3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง ได้แก่ การรู้จักที่จะอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการยังชีพและทำมาหากินในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเกษตรกรรม ผสมผสาน เป็นต้น
 4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง คือ การที่ชุมชนสามารถรวมตัวกัน มีความสามัคคีต่อกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคง รวมตัวกันชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ง่ายคาย ส่งผลให้ชีวิตมีความสุขมีคุณภาพที่ดี
 5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกันและสามารถปรับตัวต่อสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง
 6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือ การที่กลุ่มชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและรากฐานทางวัฒนธรรมของตน ซึ่งการดำเนินชีวิตภายใต้รูปแบบของการมีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนนั้น จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ ที่ร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตน เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นล้วนแต่เอื้อประโยชน์ต่อครองชีวิตของตนทั้งสิ้น
 7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รูดิบ รวยเดี๋ยวจน เดี่ยวรวย ซึ่งเมื่อทุกอย่างเกิดความพอเพียงก็จะเกิดความสมดุล คือ ความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งอาจจะเรียกในชื่ออื่น ๆ ได้ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุลหรือเศรษฐกิจบูรณาการ เป็นต้น
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2542, หน้า 257 อ้างถึงใน ชุตินา บริสุทธิ์, 2553, หน้า 13) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาของการพัฒนา ตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดที่สำคัญที่การพัฒนาคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรรโลงรักษาวัฒนธรรมชุมชน ทั้งการพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดและจิตใจของคนให้รู้จักกัน รู้จักใช้ตามอัตภาพ และความจำเป็นในการดำเนินชีวิต

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543, หน้า 3 อ้างถึงใน ชุตินา บริสุทธิ์, 2553, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอด้วยการพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกันและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้างมิได้มุ่งผลิตเพื่อขายอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริโภคว่า นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและการบริโภค ลักษณะการดำเนิน

ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. ต้องพึ่งตัวเองให้มากที่สุด
2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุด
3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ
4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแล

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2545 อ้างถึงใน ชุตินา บรสุทธิ์, 2553, หน้า 14) ได้เน้นถึงมิติที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเป็นสำคัญ เห็นได้จากประโยคที่ว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ วัฒนธรรมเป็นการขยายความที่กินความหมายในระดับกว้างกว่า มากกว่าจะมองเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของการจัดการของเกษตรกรในระดับครัวเรือนเท่านั้น หากแต่เป็นการจัดการเศรษฐกิจทั้งประเทศ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541, หน้า 2543 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ชันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2551, หน้า 7) ได้อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดในการเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของและเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัธยาศัย และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด ยึดเส้นทางสายกลาง ในการดำเนินชีวิตที่ส่งผลให้สามารถพึ่งตนเองได้

สมพร เทพสิทธา (2549, หน้า 29-32 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ชันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2551, หน้า 8) ระบุว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความเข้มแข็งมั่นคง เติบโต ประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน
2. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ไม่โลภ
3. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสงบสุข ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งให้เกิดความสามัคคีปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาเปรียบกันการมุ่งร้ายทำลายกัน
4. มิติด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ณรงค์ โชควัฒนา (2542, หน้า 15 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2551, หน้า 9) ได้ขยายความจากมุมมองธุรกิจและประสบการณ์ว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาเป็นขั้นตอนไม่ใช่ถอยหลังเข้าสู่ระบบบรรพกาล แต่เป็นการสร้างรากฐานที่แข่งขันในระดับชาติและต่างประเทศได้ โดยถ้าชุมชนได้พัฒนามาถึงจุดที่มีการรวมตัวกันและใช้องค์ความรู้ความสามารถในการพึ่งตนเอง ให้เป็นพันธมิตรกับรัฐบาลและองค์กรสังคมอื่น ๆ อย่างเสมอภาค หากองค์ความรู้ที่ประชาชนมีอยู่รวมกับความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ ที่เข้ามา จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งในระดับทฤษฎีขั้นที่ 3 ซึ่งหมายความว่า เราพร้อมที่จะแข่งขันเพื่อเข้าสู่ตลาดการค้าและตลาดโลก

เสน่ห์ จามริก (2543, หน้า 166-167 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2551, หน้า 9) ให้มุมมองเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นทั้งหลักการและกระบวนการทางสังคมตั้งแต่ขั้นพื้นฐานและขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นการพัฒนาจิตความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกินขึ้นไปถึงขั้นแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพและทักษะวิชาการที่หลากหลาย เกิดตลาดซื้อขาย สะสมทุน ฯลฯ บนพื้นฐานเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนนี้เอง ที่เศรษฐกิจจะพัฒนาขึ้นอย่างมั่นคงรวมทั้งเทคโนโลยีซึ่งจะค่อย ๆ พัฒนาจากฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ภายในชาติและทั้งที่จะคัดสรรเรียนรู้จากโลกภายนอก “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงมีความหมายเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันให้กับ “โลกาภิวัตน์”

วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2551, หน้า 9-10) ได้สรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และไม่ตกเป็นเหยื่อของโลกาภิวัตน์

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การพัฒนาที่มุ่งไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งทางด้านชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ วิชาการและเทคโนโลยี

ความพอเพียงประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ทั้งนี้ การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปในทางสายกลาง อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยเงื่อนไขของความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขของความรู้ ได้แก่ ความรอบรู้ในวิชาการ ประสบการณ์หรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาพิจารณาอย่างเป็นบูรณาการ เพื่อประกอบการวางแผนและการนำไปสู่การปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง

เงื่อนไขของคุณธรรม ได้แก่ การมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยัน อดทน มีความเพียร มีสติ มีปัญญา แบ่งปัน ดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่โลภ ไม่ตระหนี่

จากความหมายของคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการหรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับชั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยการพึ่งตนเอง รู้จักความพอดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทนและขยันหมั่นเพียรและอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะความเป็นอยู่

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ความยากจนของประชาชน

กรมการพัฒนาชุมชน (2549, หน้า 8-13) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล และครัวเรือนเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง และแก้ปัญหาความยากจน สามารถดำเนินการเป็นขั้นตอนได้ 3 ระดับ คือ 1) ระดับจิตสำนึก 2) ระดับปฏิบัติ 3) ระดับปฏิเวธ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับจิตสำนึก เพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึก และปรับทัศนคติ สู่การพึ่งตนเอง โดย
 - 1.1 สร้างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้
 - 1.2 ประเมินตนเองเพื่อให้รู้จักตนเอง รู้ศักยภาพของตนเอง รู้ปัญหา หรือวิกฤตที่ประสบอยู่
 - 1.3 เกิดความคิด “พึ่งตนเอง” โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหา
 - 1.4 ตั้งใจที่จะใช้ชีวิต “อยู่อย่างพึ่งตนเอง” พึ่งตนเองให้ได้ โดยลดความต้องการ (กิเลส) และทำประโยชน์แก่ส่วนรวมมากขึ้น
2. ระดับปฏิบัติ เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเอง แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ
 - ขั้นตอนที่ 1) อยู่อย่างพึ่งตนเอง 2) อยู่อย่างพอเพียง 3) อยู่อย่างเอื้ออาทร 4) อยู่ดียิ่งขึ้น
 ด้วยการเรียนรู้
 - ขั้นตอนที่ 1 “อยู่อย่างพึ่งตนเอง” ในระดับครอบครัว
 ครอบครัวและสมาชิกต้องรู้จักพึ่งตนเองโดยทำกิจกรรม ลดรายจ่าย เพื่อให้เกิดการออม

ดังนี้

ด้านการเงินในครอบครัว

กำหนดการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือน โดยมีเป้าหมาย ใช้จ่าย 3 ส่วน ออม 1 ส่วน โดย

1. จัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน
2. ควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน และวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครัวเรือน

3. สร้างวินัยการใช้เงิน และออมเงินส่วนที่เหลือจ่าย ไว้กับกลุ่มการเงินในชุมชน หรือสถาบันการเงิน

4. ไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้
5. ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และรู้เท่าทันกระแสบริโภคนิยม
6. พยายามที่จะ ลด ละ เลิก อบายมุข

ด้านปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต

การลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยทำกิจกรรมเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเอง ทำให้ครัวเรือนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนให้ได้ 1 ใน 4 ของรายจ่ายทั้งหมด ดังนี้

1. ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคในครัวเรือน เช่น ปลูกข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว รั้วกินได้ เลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็ด ปลา ไข่ไก่ในครัวเรือน โดยยึดหลัก “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก และใช้ทุกอย่างที่ทำ ทำทุกอย่างที่ใช้”

2. ปลูกพืชสมุนไพรรักษาโรค

3. ทำกิจกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิตในอาชีพหลัก เช่น ผลิตปุ๋ยชีวภาพ ลดการใช้

สารเคมีในการเกษตร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 มีวิถีชีวิต “อยู่อย่างพอเพียง”

ในการดำเนินชีวิตยึดทางสายกลาง ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม อยู่อย่างสมดุล ไม่ดำเนินชีวิตเกินพอดี ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

1. ตัวอย่างกิจกรรมภาคการเกษตร ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ไร่นาสวนผสม วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ เกษตรชีวภาพ เกษตรกรรมไร้สารพิษ เกษตรธรรมชาติ สวนสมุนไพรชุมชน

2. ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน ผลิตภัณฑ์ OTOP อุตสาหกรรมในครัวเรือน

3. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสะสมทุนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างพลังในการต่อรอง และความสามัคคีในชุมชน เช่น กลุ่มกองทุนการเงินในชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มด้านสิ่งแวดล้อม และกลุ่มกองทุนสวัสดิการ

ขั้นตอนที่ 3 รวมกลุ่มในสังคม “อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร”

1. มีความคิดที่แจกจ่ายแบ่งปันไปให้ผู้อื่น ซึ่งจะทำได้เพื่อน และเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดี ที่จะช่วยลดความเห็นแก่ตัว และสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในจิตใจ การมีจิตใจที่แบ่งปันเป็นพื้นฐานให้เกิดการรวมกลุ่มในสังคม จะเห็นได้ว่าชุมชนที่เข้าแข็งจะมีการรวมกลุ่มกันหลากหลายจำนวนมากตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กลุ่มต่าง ๆ จึงถือได้ว่าเป็นทุนทางสังคมที่สามารถขับเคลื่อนเพื่อช่วยเหลือคนยากจนและคนด้อยโอกาส ในลักษณะที่อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร ดังนี้

กลุ่มอาชีพ, กลุ่ม OTOP และเครือข่าย

ในชุมชนที่มีกลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP และเครือข่ายที่เข้มแข็ง สามารถเอื้ออาทรช่วยเหลือโดยสร้างอาชีพ และรายได้ให้คนด้อยโอกาส และคนยากจนในชุมชน ดังนี้

1. รับสมัครสมาชิกที่เป็นคนยากจน หรือคนด้อยโอกาสตามความถนัดของแต่ละบุคคล พัฒนาฝีมือจนสามารถผลิตขายให้กลุ่มได้
2. ให้การฝึกอบรม และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพตามความถนัดของแต่ละบุคคล พัฒนาฝีมือจนสามารถผลิตขายให้กลุ่มได้
3. ส่งเสริมคนยากจนที่มีศักยภาพในการผลิตปัจจัยการผลิต เพื่อส่งต่อให้กลุ่มอาชีพผลิตเป็นสินค้าจำหน่าย
4. พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
5. เพิ่มช่องทางการตลาด โดยขยายตลาด หรือสร้างเครือข่ายการตลาดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
6. สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มสมาชิก เพื่อสร้างความรู้ให้เท่าทันกระแสเศรษฐกิจโลก
7. จัดกิจกรรมของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกลดรายจ่าย เช่น กลุ่มผู้ผลิตสารชีวภาพ เพื่อใช้ในครัวเรือน หรือเกษตรกรรม กลุ่มผู้ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อบริโภคในครัวเรือน กลุ่มปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น
8. เมื่อกลุ่มมีกำไร ควรจัดสรรกำไรสำหรับจัดสวัสดิการแก่ผู้ยากจน และคนด้อยโอกาสในชุมชนตามสมควร

กลุ่มกองทุนการเงินในชุมชน

กลุ่มกองทุนการเงินในชุมชน เป็นการรวมตัวกันอดออม มีวินัยการใช้เงิน ลด ละ เลิกอบายมุข และการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย สะสมเงินทุนในลักษณะที่จะสะสม เป็นกองทุนของชุมชนเอง ทำให้มีเงินทุนเพียงพอช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มที่จะออมทรัพย์ กองทุนปุ๋ย กองทุนรับซื้อข้าว กองทุนกลุ่มผู้ใช้น้ำ ธนาคารหมู่บ้าน

เครดิตยูเนียน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีกองทุนสวัสดิการในชุมชนที่นำกำไร นำดอกผลที่เกิดจากการกู้ยืมเงินจากกองทุน มาจัดสรรให้สมาชิกหรือชุมชนในรูปแบบสวัสดิการการศึกษา รักษาพยาบาล ทูนาสาธารณะ หรืออาจจัดเป็นรูปกลุ่มฌาปนกิจ กองทุนศูนย์สงเคราะห์ ธนาคารข้าว ธนาคารโค กระบือ เป็นต้น

กลุ่มกองทุนการเงินสามารถเอื้ออาทรช่วยคนยากจน โดยสร้างวินัยการใช้เงิน รู้จักเก็บออมเงินไว้กับกลุ่ม มีทุนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีสวัสดิการตามความจำเป็น โดยรับสมัครคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส เป็นสมาชิกกลุ่ม และให้บริการและพัฒนาพร้อมกับกลุ่มอาชีพข้างต้นจนสามารถยกระดับรายได้พ้นความยากจน

สำหรับกองทุนที่มีความเข้มแข็งโดยเฉพาะ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้สามารถลดรายจ่าย ด้านปัจจัยในการครองชีพ เช่น ศูนย์สวัสดิการตลาด ปืมน้ำมันชุมชน โรงสีชุมชน ร้านค้าชุมชน หรืออื่น ๆ เพื่อให้บริการแก่สมาชิกให้ครอบคลุมทั้งชุมชน ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส และยากจน เช่น ธนาคารข้าว ธนาคารโค กระบือ ตามความเหมาะสม นอกจากนั้นควรเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของคนในชุมชนด้วย

สำหรับกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชนสามารถจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่สมาชิกและชุมชนพึงตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

กลุ่มด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มมีกิจกรรมดูแลสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังเช่น กลุ่มปฎิชีวนภาพ กลุ่มปฎิหมัก กลุ่มเยาวชนปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มข้าวซ้อมมือ เป็นต้น

กลุ่มด้านเกษตรกรรม มีกิจกรรมด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพ สร้างพลังต่อรอง ร่วมกันซื้อขายผลผลิตจากกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มทำเกษตรผสมผสาน กลุ่มกิจกรรมธรรมชาติ กลุ่มปลูกพืชสมุนไพร กลุ่มพืชผักสวนครัว กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ โค กระบือ สุกร ไก่ กลุ่มอาชีพประมง เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น

กลุ่มกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านและกลุ่มองค์กรอื่น ๆ กิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น กองทุนสตรี กองทุนเด็ก กองทุนเยาวชน เป็นต้น

กลุ่มอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น มีกิจกรรมเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4) “อยู่ดียังขึ้นด้วยการเรียนรู้” ร่วมกันในชุมชน

กิจกรรมระดับชุมชนที่สามารถนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน โดยพัฒนาเองและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน โดยเฉพาะเครือข่าย กลุ่มองค์กร ผู้นำในชุมชน ตลอดจนปราชญ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกในการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนที่สำคัญ โดยประสานงานกับภาครัฐ

เอกชนและประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ปัญหาความยากจน ดังนี้

1. เรียนรู้ร่วมกันเพื่อการจัดทำแผนชุมชน หรือทบทวนแผนชุมชนในกรณีที่มีแผน อยู่แล้ว วิเคราะห์พิจารณาขับเคลื่อนแผนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งตนเองแผนพัฒนาอาชีพ และรายได้ และกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชน

2. ศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน โดยเฉพาะทุนทางสังคม ทรัพยากรในชุมชนเพื่อ ระดมสรรพกำลังมาแก้ปัญหาความยากจนในชุมชน

3. ระดับครัวเรือนยากจน ส่งเสริมเรียนรู้ศักยภาพตนเองโดยให้จัดทำบัญชี รับ-จ่าย ระดับบุคคล/ ครัวเรือน สร้างวินัยการใช้จ่าย ส่งเสริมการออม การลด ละ เลิกอบายมุข และ การจัดทำแผนชีวิตของครัวเรือนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4. ในระดับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ส่งเสริมให้รับสมาชิกที่เป็นคนยากจน ผู้ด้อยโอกาสเข้าฝึก อาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ ในระดับกลุ่มกองทุนให้คนยากจนได้มีโอกาสเป็นสมาชิก ออมเงิน สะสมทุน และเข้าถึงแหล่งทุนตามความต้องการในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

5. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้ (วิสาหกิจ)

6. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำสม่ำเสมอ หรือจัดศูนย์เรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพ ภาวการณ์ตลาด ตลอดจนสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศและโลก

7. ส่งเสริมการปฏิบัติคุณธรรมตามหลักศาสนา สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่อนุชนรุ่นหลัง

3. ระดับปฎิเฐ หรือผลของการปฏิบัติ

ผลจากการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงตามขั้นตอนดังกล่าว

1. เกิดความพอเพียงในทุกะดับของการดำเนินชีวิต ทั้งครอบครัว ชุมชน และขยายไป ถึงระดับสังคม ดังนี้

1.1 ความพอเพียงในระดับครอบครัว

1.1.1 ครัวเรือนมีความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองได้อย่างมีความสุข ทั้งทางกายและใจ

1.1.2 ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

1.1.3 ไม่มีภาระด้านหนี้สินของตนเองและครอบครัว

1.1.4 สามารถหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว

1.1.5 มีส่วนเหลือเป็นเงินออมของครอบครัว

1.1.6 ขกระดั้บรายได้พ้ันความยากจน

1.2 ความพอเพียงในระดับชุมชน

1.2.1 มีการรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

1.2.2 บริหารทรัพยากรในชุมชนให้สามารถนำไปดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง และสมดุลเพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่พอเพียงของชุมชนโดยรวม

1.2.3 ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข

1.3 ความพอเพียงในระดับสังคม

1.3.1 การรวมกลุ่มของสังคมหลาย ๆ แห่งทีม่ีความพอเพียง

1.3.2 ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้สื้บทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนาตามแนว

เศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนแห่งความพอเพียง เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

การวางแผนชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

กรมการพัฒนาชุมชน (2549, หน้า 14-17) เมื่อครัวเรือนปรับจิตสำนึก และตั้งใจจะอยู่อย่างพึ่งตนเอง โดยมีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงตาม 4 ขั้นตอน คือ อยู่อย่างพึ่งตนเอง อยู่อย่างพอเพียง อยู่อย่างเอื้ออาทร และอยู่ดียั่งยืนด้วยการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนต่อไปครัวเรือน/บุคคลควรศึกษาและจัดทำแผนชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

แผนชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แผนการดำเนินชีวิตในระดับบุคคลหรือครัวเรือน โดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการวางแผนดำเนินกิจกรรม มีเป้าหมายให้เกิดวิถีชีวิตพอเพียงในการดำรงชีพ หลุดพ้นจากความยากจนและพึ่งตนเองได้ การจัดทำแผนชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้บุคคล/ ครัวเรือนเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เรียนรู้และวิเคราะห์ปัญหาของตนเองและครอบครัว
2. เรียนรู้ศักยภาพของตนเอง ความเก่ง ความเชี่ยวชาญในตนเอง
3. เรียนรู้เรื่องหลักและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4. เรียนรู้วิธีวางแผนแบบพอเพียง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ
5. ปรับทัศนคติสู่การพึ่งตนเองอย่างแท้จริง

การจัดทำแผนชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

ในการจัดทำแผนจะให้ผลดีควรจัดทำเป็นกลุ่ม โดยอาจจัดทำร่วมกับสมาชิกในครัวเรือนหรือจัดทำร่วมกับเพื่อนบ้านที่มีเป้าหมายที่จะหลุดพ้นจากความยากจนและพึ่งตนเองได้ในที่สุดโดยมีขั้นตอนการจัดทำแผน ดังนี้

1. จัดทำข้อมูลครัวเรือน โดยให้หัวหน้าครัวเรือนกรอกข้อมูล รายละเอียดประกอบด้วย
 - 1.1 ข้อมูลหัวหน้าครัวเรือน
 - 1.2 ข้อมูลการประกอบอาชีพหลัก/ รอง
 - 1.3 ข้อมูลการใช้สารเคมีในครัวเรือน
 - 1.4 ข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - 1.5 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน
2. การค้นหาศักยภาพของครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนค้นหาทุนหรือ ปัญหาที่อยู่ในตนเอง และมีความเชื่อมั่นในทุนเหล่านั้นมากแค่ไหนในประเด็น
 - 2.1 ความรู้ความชำนาญหรือทักษะในการประกอบอาชีพ
 - 2.2 ทุนในการประกอบอาชีพ เงินทุน วัสดุ อุปกรณ์
 - 2.3 ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ทุนเพื่อน ทุนความดี
 - 2.4 ความรู้เท่าทันสถานการณ์ในการประกอบอาชีพ
3. การค้นหาปัญหาของครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนช่วยกันค้นหาปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาใน 4 ด้าน คือ
 - 3.1 ด้านการประกอบอาชีพ
 - 3.2 ด้านการเงินของครัวเรือน
 - 3.3 ด้านปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต
 - 3.4 ด้านครอบครัวอบอุ่น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

Good (1996, p. 35 อ้างถึงใน สิทธิโชค อริยะกุล, 2553, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง เป็นการประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับข้อศึกษาที่แท้จริง ปรากฏการณ์และรายละเอียดต่าง ๆ โดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้เพื่อสำหรับนำไปใช้ ประโยชน์หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความรู้คือ ความสามารถในการด้านสติปัญญาและทักษะต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ตนเอง

Bernard (1971, p. 531 อ้างถึงใน สิทธิโชค อริยะกุล, 2553, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือ การค้นหาหรือเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือรายงานการรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

Peter (1981 อ้างถึงใน วิจารณ์ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 20) กล่าวว่า ความรู้มาจากภาษากรีก “Gignoskein” หมายถึง ความฉลาด เข้าใจปัญหา วุฒิปัญญา รอบรู้ รู้แจ้ง ทราบ จำได้ รู้จักคุ้นเคยสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากประสบการณ์ที่เป็นจริง สิ่งที่ได้รับมาจากการฝึกฝน อบรม เรียนรู้ สิ่งที่มีคุณสมบัติประกอบด้วย ความเชื่อ มโนคติ ข้อเท็จจริง จินตนาการ ความคิด การรับรู้ ความคิดเห็น ซึ่งได้รับการตรวจสอบว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ไพศาล หวังพานิช (2526 อ้างถึงใน วิจารณ์ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราว การกระทำอันเป็นประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งสะสมและถ่ายทอดสืบกันไป

โสภา พุกกุลชัย และอรทัย ชื่นมณูญย์ (2516 อ้างถึงใน ศิวัต ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นการรับรู้ จำ และเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์และทัศนคติ ประกอบขึ้นจากความรู้ต่าง ๆ ที่เคยได้เรียนมาเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งนั้น ๆ บวกกับการตีค่าของสิ่งนั้นกับความมีอยู่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 อ้างถึงใน ศิวัต ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 10-11) ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนรู้สามารถจำได้หรือระลึกได้โดยการมองเห็นได้ยิน ความรู้ในที่นี้ คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้รับรู้ ซึ่งเกิดจากการศึกษาค้นคว้าในห้องเรียน การปฏิบัติ ประสบการณ์ หรือจากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว โดยการได้ฟัง ได้มองเห็น การสัมผัส และการลงมือปฏิบัติเอง แล้วแสดงออกมาเพื่อสื่อให้คนอื่นได้รับรู้ได้โดยการพูด การเขียน การใช้สัญลักษณ์หรือสื่อต่าง ๆ แต่ความหมายยังเหมือนเดิม

ระดับของความรู้

ธิดารัตน์ ธนารักษ์ (2546, หน้า 7-8 อ้างถึงใน วิจารณ์ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 21) จากความหมายของความรู้ที่ต้องมีการเรียนรู้ การฝึกฝน การถ่ายทอด หรือสะสมจากประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัว จนเกิดเป็นความรู้สามารถแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้และความคิด (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะการปฏิบัติ (Psychomotor Domain)

ด้านความรู้และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ จำได้ สามารถแยกแยะและวินิจฉัยในความรู้ที่เรียนมาแล้วเป็นความสามารถทางด้านสมอง ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ด้านความรู้และความจำ (Knowledge or Memory) หมายถึง ความสามารถจดจำสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว เป็นพฤติกรรมที่เน้นการจำได้ การระลึกได้ การฟื้นความหลัง ในความรู้

เหตุการณ์หรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่ตนเคยมีประสบการณ์เมื่อถูกซักถามก็สามารถบอกระบุชี้
 สิ่งนั้น ๆ เรื่องนั้น ๆ ได้

2. ความเข้าใจ (Comprehension or Understanding) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความจำที่มีอยู่ไปสื่อความหรืออธิบายความให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยความคิดของตนเอง
 ทั้งยังสามารถรักษาความหมายเดิมไว้ได้ จำแนกเป็นความสามารถในการแปลความ ตีความและ
 ขยายความ

3. การประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง การนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา
 อาจเป็นปัญหาเดิมในสถานการณ์ใหม่ หรือปัญหาใหม่ก็ได้โดยอาศัยความรู้เดิมเป็นพื้นฐาน จำแนก
 เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาเดิมได้และแก้ไขปัญหาใหม่ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกสิ่งหนึ่งออกเป็น
 ส่วนประกอบย่อย ๆ ได้ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบนั้น ๆ ทั้งสามารถ
 มองหาวิธีการที่ส่วนประกอบจะรวมตัวเป็นสิ่งนั้น การวิเคราะห์มี 3 ประเภท คือ วิเคราะห์หา
 องค์ประกอบ หาความสัมพันธ์ และหาหลักการที่รวมตัวเป็นระบบ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบย่อย ๆ หรือส่วนย่อย ๆ
 มาประกอบกันเป็นสิ่งสมบูรณ์อย่างใหม่ขึ้นมาอย่างหนึ่ง การสังเคราะห์เป็นความคิดสร้างสรรค์
 เช่น ความสามารถในการสังเคราะห์ข้อความเพื่อใช้สื่อความ สังเคราะห์แผนงานหรือกิจกรรมที่จะ
 ปฏิบัติและสังเคราะห์กลุ่มของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสิน
 การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป โดยยึดถือเกณฑ์เป็นหลัก แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ การประเมินค่าโดย
 อาศัยข้อเท็จจริงภายใน และการประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก

Bloom, et al. (1976 อ้างถึงใน สิทธิโชค อริยะกุล, 2553, หน้า 9) ได้แบ่งพฤติกรรม
 ด้านความรู้ หรือความสามารถทางด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) โดยเรียงจากพฤติกรรม
 ข้นง่ายไปสู่ข้นยาก แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถทางสมองในอันที่จะทรงไว้หรือรักษาไว้ ซึ่ง
 เรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้เข้าใจในสมอง การวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจำเรื่องราว
 ต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ให้ดูที่ว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกได้ซึ่งสิ่งที่จำไว้ได้เพียงใด

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการสื่อความหมายทั้งให้ผู้อ่านรู้
 เจตนาของตน และตนเองรู้ความหมายความปรารถนาของผู้อื่น

3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ และความเข้าใจไปใช้
 ในการแก้ปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างได้ผล ความสามารถในการนำไปใช้ไม่ได้หมายความว่ารวมถึง

การได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นแต่เป็นความสามารถในการทำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนไปแก้ไขสถานการณ์ให้สำเร็จลุล่วงไป

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการพิจารณาจำแนกข้อมูล หรือเรื่องราวที่สมบูรณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น รวมทั้งมองหลักการของส่วนประกอบย่อยนั้น มารวมกันแล้วเกิดปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการประกอบส่วนย่อย ๆ ให้เข้ากันได้ เป็นเรื่องราว เป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวในหลาย ๆ ลักษณะและนำมาจัดระบบ โครงสร้างใหม่ให้เกิดสิ่งใหม่ซึ่งมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม

6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของ ความคิด วิธีการ แนวทางและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ถูกนำไปใช้เพื่อตัดสินใจประเมินค่าเป็น ความสามารถในการวินิจฉัย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวริ สุวรรณ (2536 อ้างถึงใน ศิวัด ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 15-17) ได้กล่าวถึง ความรู้ ในพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ว่าเป็น ความสามารถและทักษะทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแบ่งย่อยเป็น 6 ชั้น ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจำหรือระลึกได้ ซึ่งรวมถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยได้รับรู้มา คือ

1.1 ความรู้เฉพาะเรื่อง เฉพาะอย่าง เป็นการระลึกข้อสนเทศในส่วนย่อยเฉพาะอย่าง ที่แยกได้โดด ๆ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ เกี่ยวกับความหมายของคำ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับความจริงเฉพาะอย่าง เช่น ฐาน เดือน ปี เหตุการณ์ สถานที่

1.4 ความรู้เกี่ยวกับวิถีทาง วิธีดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

1.5 ความรู้ในเรื่องระเบียบ แบบแผน ประเพณี

1.6 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้ม และระดับก่อนหลัง

1.7 ความรู้ในการแยกประเภทและจัดหมวดหมู่

1.8 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์

1.9 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบและกระบวนการ

1.10 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้าง

1.11 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปทั่วไป

1.12 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการแปลความ ตีความหมาย ขยายความในเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ แยกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การแปลความ เป็นการจับใจความให้ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งที่สื่อความหมาย หรือ จากภาษาหนึ่งของการสื่อสาร ไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง

2.2 การตีความหมาย เป็นการอธิบายความหมายหรือสรุปเรื่องราว โดย การจัดระเบียบใหม่รวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาใหม่

2.3 การขยายความ เป็นการขยายเนื้อหาที่เหนือกว่าขอบเขตที่รู้ เป็นการขยายจิต การอ้างอิง

3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระต่าง ๆ ไปใช้ใน สถานการณ์จริง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งเป็นการใช้ความเป็นนามธรรมในสถานการณ์รูปธรรม

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกสื่อความหมายไปสู่หน่วยย่อย เป็นองค์ประกอบสำคัญหรือเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ได้ลำดับชั้นความคิด ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ เช่นนี้ก็เพื่อมุ่งจะให้สื่อความหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จำแนกได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นการชี้ให้เห็นหน่วยต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบที่ อยู่ในสิ่งที่สื่อความหมาย

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการแยกการประสานหรือความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบต่าง ๆ ในสิ่งที่สื่อความหมาย

4.3 การวิเคราะห์หลักการในเชิงการจัดดำเนินงาน เป็นการชี้ให้เห็นถึงระบบ การจัดการ และวิธีการรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการนำหน่วยต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ เข้าเป็นเรื่องเดียวกัน จัดเรียบเรียงและรวบรวมเพื่อสร้างแบบแผนหรือ โครงสร้างที่ไม่เคยมีมาก่อน อาจจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

5.1 การสังเคราะห์ข้อความ เป็นการผูกข้อความขึ้น โดยการพูดหรือเขียนเพื่อสื่อ ความคิดความรู้สึก หรือประสบการณ์ไปยังผู้อื่น

5.2 การสังเคราะห์แผนงาน เป็นการพัฒนาหรือเสนอแผนการทำงานที่สอดคล้องกับ ความต้องการของงานที่ได้รับมอบหมาย หรือที่คิดทำขึ้นเอง

5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการพัฒนาหรือสร้างชุดของความสัมพันธ์ เชิงนามธรรมขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องจำแนกหรืออธิบายข้อมูลหรือปรากฏการณ์บางอย่างจากข้อความ เบื้องต้น

6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าของเนื้อหาวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งอาจจะกำหนด ขึ้นเองหรือผู้อื่นกำหนด จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ

6.1 การประเมินตามเกณฑ์ภายใน เป็นการประเมินค่าความถูกต้องของวัสดุอุปกรณ์ ข้อความ เหตุการณ์ ตามคุณสมบัติประจำตัวของอุปกรณ์ ข้อความ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6.2 การประเมินค่าตามกฎเกณฑ์ภายนอก เป็นการประเมินค่าโดยอ้างอิงกับเกณฑ์ที่ กำหนดไว้

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ระดับความรู้ หมายถึง ระดับความสามารถ ที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกฝน การลงมือปฏิบัติ หรือจากประสบการณ์ แล้วแสดงออกมาเป็น พฤติกรรม เพื่อให้ผู้อื่นรู้ ด้วยวิธีต่าง ๆ ได้เข้าใจ

การวัดความรู้

การวัดความรู้เป็นการวัดสมรรถภาพสมองด้านการระลึกของความจำ หรือกล่าวอีกนัย หนึ่งว่าเป็นการวัดเกี่ยวกับเรื่องราวที่เคยมีประสบการณ์ หรือเคยรู้เคยเห็นและที่ทำมาก่อนแล้ว ทั้งสิ้น ซึ่งผู้ที่ทำการวัดสามารถสร้างเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นคำถามได้ ลักษณะคำถามอาจจะ แตกต่างกันไปตามชนิดของความรู้หรือความจำแต่ก็มีลักษณะที่ร่วมกันอยู่ประการหนึ่ง คือ เป็นคำถามที่ให้ระลึกถึงเรื่องราว และประสบการณ์ที่ผ่านมาที่จำได้ไว้มาก่อนแล้วไม่ว่าจะอยู่ใน รูปของคำศัพท์ นิยาม ทฤษฎี ระเบียบ แผนแบบหรือหลักการต่าง ๆ อัญชลี มีบุญ (2549, หน้า 8 อ้างถึงใน สิทธิโชค อริยะกุล, 2553, หน้า 10-11)

บุญธรรม กิจปรีดาภิรต (2531, หน้า 21-25 อ้างถึงใน สิทธิโชค อริยะกุล, 2553, หน้า 10-11) เครื่องมือในการวัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีความเหมาะสมกับการวัดความรู้ ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่วัดความรู้ที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบสอบถาม ถือว่าเป็นสิ่งเร้าเพื่อนำไปเร้าให้ผู้สอบให้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้วย พฤติกรรมบางอย่าง เช่น การพูด การเขียน ทำทาง ฯลฯ เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับ จำนวนได้ เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น รูปแบบของข้อสอบหรือ แบบทดสอบมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ข้อสอบปากเปล่า เป็นการสอบโดยการให้การตอบโต้ด้วยวาจาหรือคำพูดระหว่างผู้ทำ การสอบกับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า “การสัมภาษณ์”

2. ข้อสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1 แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายเรื่อง บรรยายเรื่องราว ประพันธ์หรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้

2.2 แบบจำกัดความเป็นข้อสอบที่ผู้ตอบพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ มี 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

2.3 ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบตอบสนองออกมาด้วยคำพูดหรือการเขียนเครื่องหมายใด แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง มักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาที่ต้องการให้ปฏิบัติจริง

ธิดารัตน์ ธนินันท์ (2546, หน้า 9-10 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 22-23) กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการจดจำจากประสบการณ์ต่าง ๆ และระลึกเรื่องราวนั้น ๆ ออกมาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ในการวัดความรู้ นั้น เครื่องมือที่ใช้วัดได้แก่ แบบทดสอบ หรือข้อสอบ หมายถึง ชุดของข้อคำถาม หรือข้อปัญหา ที่ออกแบบสร้างขึ้นอย่างมีระบบและกระบวนการ เพื่อค้นหาตัวอย่างของพฤติกรรมของผู้ที่สอบ ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะอย่าง เช่น แบบทดสอบปรนัยและแบบทดสอบอัตนัย ส่วนจะใช้แบบทดสอบชนิดใดต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวัด และแต่ละข้อแต่ละชนิดต้องให้มีความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง ข้อสอบที่คนอ่านแล้วรู้ว่าถามอะไร ไม่ว่าใครจะตรวจให้คะแนน ค่าของคะแนนจะเท่ากัน และการแปลความหมายของคะแนนในแต่ละข้อจะตรงกัน แบบทดสอบที่นิยมใช้อยู่ ได้แก่ ข้อสอบแบบถูกผิด ข้อสอบแบบจับคู่ ข้อสอบแบบเติมคำ ข้อสอบแบบเลือกตอบ และข้อสอบอัตนัย

1. ข้อสอบแบบถูกผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิด ในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึง ข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว สั้นกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรรื้อคำปฏิเสธซ้อน

2. ข้อสอบแบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการหาข้อเท็จจริง เจาะลึก คำ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้าน ขนานกันเป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านดูข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้อง จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่ให้ไว้เท่านั้น และจะเว้นที่ให้เติม 1 หรือ 2 แต่ถ้ากำหนดข้อความยาวเป็นสถานการณ์สามารถเว้นให้เติมได้หลายแห่ง

4. ข้อสอบแบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันเนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วย ส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และเลือกที่จะเป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้งและรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อ

ควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช่คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข ตัวเลขต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

5. ข้อสอบอัตนัย แบบทดสอบนี้มีจุดประสงค์วัดความสามารถในการบรรยาย อธิบาย และแสดงเหตุผลในการอธิบายด้วย การพิจารณาตรวจให้คะแนนจะต้องสร้างเกณฑ์เพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียง (Bias) และมีแนวการตรวจตรงกัน การสร้างข้อสอบควรพิจารณาจุดประสงค์และเวลาของการสอบ ควรใช้คำถามที่ชัดเจนเพียงเรื่องเดียว และคำถามทุกคำถามผู้สอบควรทำเฉลย พร้อมวางแผนการให้คะแนนในแต่ละส่วนไว้

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การวัดความรู้ หมายถึง การทดสอบระดับความสามารถของบุคคลจากความรู้ที่มีอยู่ โดยอาศัยเครื่องมือที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับผู้ที่ต้องการวัดจะใช้เครื่องมืออะไรในการวัดความรู้ เช่น การทำข้อสอบ การพูดคุยซักถาม การได้ตอบสนทนาระหว่างผู้ถามและผู้ถูกถาม หรือการให้ลงมือปฏิบัติ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความเข้าใจ

Bloom (1971 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 23) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นลักษณะของการที่บุคคลเกิดความรู้และความสามารถสื่อความหมายให้คนอื่นทราบ โดยการแปลความ การอธิบายความ การตีความ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

สุมลมาลย์ เตียวโป (2545 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 23-24) ให้ความหมายว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความทรงจำในเรื่องราว ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผล นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง รวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจนั้น ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอนตามทักษะต่าง ๆ ทางสมอง 6 ชั้น คือ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

ชวาล แพรัตกุล (2526 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 24) ให้ความหมายไว้ว่า ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการผสมและขยายความรู้ ความจำ ให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล เป็นความพยายามของสมองที่พยายามดัดแปลง ปรับปรุง หรือเสริมแต่งความรู้เดิมให้มีรูปลักษณะใหม่ เพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์ที่แปลกออกไป แต่ก็ยังมีอะไรบางอย่างที่คล้ายคลึงกับของเดิม

สุชาติ พิงสาข (2548, หน้า 24 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 24) ได้สรุปว่า ความสามารถของบุคคลในการสื่อความหมาย การอธิบาย การตีความ การขยายความเกี่ยวข้อง

สัมพันธ์และเป็นเหตุเป็นผลกันกับสิ่งที่ตนเองได้รับรู้ หรือมีประสบการณ์ต่อบุคคลอื่นในการพูด การเขียนหรือการใช้สัญลักษณ์ โดยอาศัยพื้นฐานจากความรู้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และอนเนกกุล กริแสง (2517 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 24) อธิบายความว่า ความเข้าใจเป็นจุดมุ่งหมายที่ซับซ้อนกว่าความรู้ พฤติกรรม และการตอบสนองซึ่งเป็นตัวแทนของการรู้เรื่องในการสื่อความเข้าใจ ซึ่งการสื่อความเข้าใจนั้นอาจมา ในรูปของ การพูด การเขียน และการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ

สายสุณี ศักรางกูร (2542 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจว่า หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ โดยไม่จำเป็นต้องนำไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ได้แก่ การแปลความหมาย การตีความ การขยายความ

อุทุมพร วิลาทอง (2541 อ้างถึงใน วิลาวรรณ ช่วงทิพย์, 2553, หน้า 24) อธิบายว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการคัดแปลง ย่อ และย่นย่อรวมกัน ประกอบด้วยการแปลความหมาย การตีความ การขยายความ

กิริติ บุญเจือ (2525 อ้างถึงใน ศิลวัต ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 14) ได้ให้ความหมายทางปรัชญาของ “ความเข้าใจ” ไว้ว่า “ความเข้าใจ” หมายถึง ความรู้สึกซึ่งสามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาการต่าง ๆ

อนันต์ ศรีโสภา (2522 อ้างถึงใน ศิลวัต ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 14) ให้ความหมายของความเข้าใจว่า ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง การเข้าใจความหมายของสิ่งนั้น ประกอบด้วย

1. การแปล การแปลจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง โดยการรักษาไว้อย่างถูกต้อง
2. การตีความหมาย การอธิบายหรือเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ให้เข้าใจง่าย
3. การขยายความ ขยายความหมายของข้อมูลที่มีอยู่ใกล้เคียงไปจากเดิม

Hosper (n.d. อ้างถึงใน ศิลวัต ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 15) ชี้ให้เห็นว่า ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นขั้นตอนต่อมาจากความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้วอาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือเขียน แล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนก็ได้

ธนพล สมักรการ (2550, หน้า 12 อ้างถึงใน ศิวัต ศรีสวัสดิ์, 2552, หน้า 15) ได้สรุปความหมายของความเข้าใจว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความจำ ไปคิดแปลลงปรับปรุง เพื่อให้สามารถจับใจความ ตีความ อธิบาย จัดกลุ่ม จัดลำดับ จัดระบบ หรือทำการเปรียบเทียบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความเข้าใจ หมายถึง การนำเอาสิ่งที่เรารู้จากการได้ยิน ได้ฟัง ได้ศึกษาค้นคว้า จากประสบการณ์ ฯลฯ ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้สัญลักษณ์ การอธิบาย การบรรยาย การแสดง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้รับทราบแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสระแก้ว ห่างจากตัวจังหวัดสระแก้วประมาณ 72 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอโคกสูงประมาณ 3 กิโลเมตรมีเนื้อที่ประมาณ 76.96 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 48,100 ไร่ เป็นพื้นที่แนวชายแดน ติดกับประเทศกัมพูชา พื้นที่เป็นที่ราบสูงลาดไปทางทิศตะวันออกไปสู่ประเทศกัมพูชา

อาณาเขต

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง

การคมนาคม

การคมนาคมจะใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 348 หรือถนนชนะวิถีในการติดต่อสัญจร และเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออกกับภาคอีสานตอนใต้ เป็นเส้นทางผ่านระหว่างจังหวัดจันทบุรีสู่จังหวัดบุรีรัมย์และระหว่างอำเภออรัญประเทศกับอำเภอตาพระยา

สภาพภูมิอากาศ

แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล คือ

ฤดูร้อน เริ่มต้นแต่เดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน

ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,296-1,539 มิลลิเมตร

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม อากาศเย็นและมีหมอกในตอนเช้า

จำนวนประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวง (กรมการปกครอง, 2555)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			
		ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านหนองแขวง	123	245	224	469
2	บ้านหนองเม็ก	195	399	393	792
3	บ้านยอดอุดม	95	165	164	329
4	บ้านคลองตะเคียน	139	257	278	535
5	บ้านหนองมั่ง	251	531	534	1,065
6	บ้านสุขสำราญ	241	460	484	944
7	บ้านหนองขาม	183	352	390	742
8	บ้านหนองผักบุ้ง	179	322	324	646
9	บ้านนาทราย	72	144	131	275
10	บ้านโพธิ์ทอง	159	283	287	570
รวม		1,637	3,158	3,209	6,367

ด้านเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลหนองแขวง ประกอบอาชีพทางเกษตร คือ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป

การเกษตร

ทำนา 25,000 ไร่

เลี้ยงสัตว์ 7,000 ไร่

ทำไร่ 3,189 ไร่

การปศุสัตว์

เลี้ยงโค กระบือ สุกร เพื่อบริโภคในครัวเรือน และเพื่อจำหน่าย

การอุตสาหกรรม

มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน (โรงสีข้าว) จำนวน 13 แห่ง การทอผ้าฝ้ายและผ้าไหม

ด้านสังคม

การศึกษา

โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแวง
2. โรงเรียนบ้านหนองเม็ก
3. โรงเรียนบ้านหนองมั่ง

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

1. วัด มีจำนวน 4 แห่ง คือ วัดหนองแวง วัดหนองมั่ง วัดยอดอุดม วัดสุขสำราญ
2. สำนักสงฆ์ มีจำนวน 1 แห่ง คือ สำนักสงฆ์หนองเม็ก

การสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีจำนวน 3 แห่ง คือ

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแวง
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองตะเคียน
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองมั่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ ชลิตา ลขิตาวงศ์ (2551) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อศึกษาพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยมะเฟือง หมู่ที่ 2 จำนวน 50 คน และกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเมืองงาม หมู่ที่ 9 ตำบลท่าตอน จำนวน 100 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ผลการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างสมาชิก ๑ ทั้งสองหมู่บ้าน

ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความหมายและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านองค์ประกอบด้านการนำไปปฏิบัติ และด้านประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง หมู่ที่ 2 มีการรับรู้ทั้ง 4 ด้านดังกล่าว มากกว่ากลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 9 ส่วนพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิก ฯ ทั้งสองหมู่บ้านต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการเอื้ออาทร รักสามัคคี ทั้งสองหมู่บ้านมีระดับพฤติกรรมปานกลางเหมือนกัน เพียงแต่กลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 2 มีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 9 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการเพิ่มรายได้ สุดท้าย ปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง ที่วิเคราะห์จากความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 2 ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 9 เกือบทุกด้าน

งานวิจัยของ ชุมพลภัทร์ คงธนจารุอนันต์ (2551) ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะของการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านหนองมะจับ จำนวน 153 ราย ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 86.9 เป็นเพศชาย โดยมีอายุเฉลี่ย 52 ปี ร้อยละ 100 มีสถานภาพสมรส และมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 78.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 และร้อยละ 86.9 ประกอบอาชีพหลักในการทำนา มีรายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 69,564.05 บาทต่อปี ผลการศึกษาด้านการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับ พบว่า เกษตรกรมีการจัดการที่ดินในการทำเกษตรหลังจากได้มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.3 มีการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 98.0 มีการผลิตเพื่อบริโภคเองในครัวเรือนถ้าเหลือจึงจะขาย เกษตรกรร้อยละ 54.2 ใช้พื้นที่ในการปลูกกระเทียม และเกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 มีความรู้/ รับประทานอาหารแบบปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาจากสื่อโทรทัศน์มีความตระหนักในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด ความพอใจในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มีความภาคภูมิใจหลังใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด เกษตรกรทั้งหมด

ร้อยละ 100 มีความเต็มใจที่จะตัดสินใจเลือกใช้ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และร้อยละ 71.9 เป็นผู้มีบทบาทในการตัดสินใจในครอบครัว ร้อยละ 93.5 ของเกษตรกรระบุว่า มีหน่วยงานจากทางภาครัฐมีส่วนในการสนับสนุนในการตัดสินใจ เกษตรกรมีการใช้จ่ายใช้สอยในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.3 ของเกษตรกรใช้เงินทุนตนเองในการลงทุนทำการเกษตร โดยร้อยละ 93.5 มีการทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 99.3 มีรายได้พอต่อรายจ่าย ร้อยละ 99.3 มีการปลูกฝังเรื่องการประหยัดให้แก่สมาชิกในครอบครัว และร้อยละ 99.3 มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัว ผลการศึกษาในด้านคุณภาพชีวิต พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีสุขภาพกายดีมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.73 และมีสุขภาพจิตที่เป็นปกติ คิดเป็นร้อยละ 98.7 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย พบว่า มีตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า มีตัวแปรในกลุ่มของปัจจัยส่วนบุคคลร่วมกับตัวแปรในการดำเนินชีวิตสามารถทำนายความผันแปรในด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่าร้อยละ 18.36 มีปัญหาในด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 13.77 มีปัญหาในการศึกษาและการเรียนรู้ ร้อยละ 6.12 มีปัญหาในด้านสาธารณสุข ร้อยละ 4.59 มีปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม และร้อยละ 3.06 มีปัญหาในด้านสังคมและวัฒนธรรม การที่เกษตรกรในหมู่บ้านนั้นจะดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นในหมู่บ้านนั้นจะต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน และต้องมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งพร้อมที่จะเสียสละเวลาทุกครั้งเมื่อลูกบ้านในหมู่บ้านมีปัญหาโดยมีการจัดการประชุมหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการถามสารทุกข์ดิบสุขของเกษตรกรในหมู่บ้านเป็นประจำ

งานวิจัยของ ปราโมทย์ มลคล้า (2551) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวต่อปี และจำนวนสมาชิกในครอบครัว และเพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 397 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนและแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐอยู่ในระดับปานกลางส่วนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัว เมื่อจำแนกตามอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวต่อปี และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่พบความแตกต่าง

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 31.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

งานวิจัยของ จตุพล ยะจอม (2552) ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย และเพื่อศึกษาระดับการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมกับชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการดำเนินการของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้ง 5 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 300 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ ประเด็นความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาได้แก่ ประเด็นการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจ

พอเพียง นอกจากนั้น ยังได้แสดงความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสไว้เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้แก่พสกนิกรชาวไทย

2. ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในส่วนของ การปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งที่น่าไปใช้ในการดำเนินชีวิตก็คือ การประหยัดคอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ

3. ระดับการมีส่วนร่วมกับชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยการเข้าร่วมรวมกลุ่มเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

4. การดำเนินการของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยการรวมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เช่นการรวมกลุ่มอาชีพ ต่าง ๆ การรวมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และ ประเด็นที่ชุมชนมีความสำคัญคือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่ทอดทิ้งกันก็เป็นประเด็นที่ ชุมชนใช้ในการดำเนินการมากเช่นเดียวกัน ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ภาครัฐควร ส่งเสริมและเผยแพร่ตัวอย่างที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประสบ ความสำเร็จเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมต่อไป รวมถึงควรมีการจัดตั้งองค์กรภาครัฐขึ้นมาใหม่เพื่อเข้า มาดูแลเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง โดยกระจายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และทำหน้าที่ เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปได้แก่ การเสนอแนะให้มีการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ว่า หลังจากนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้แล้วส่งผลอย่างไรต่อการดำเนินชีวิต โดยอาจจะ เปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ นำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้น

งานวิจัยของ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ทำการศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจและปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันและเป็นแนวทางการเผยแพร่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 400 ราย ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่มี

ภูมิปัญญาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรสลักษณะครอบครัว สถานะของการอยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ระดับการศึกษาพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การออมเงิน และการบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณประโยชน์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ เพศ ถิ่นที่กำเนิด ถิ่นที่เติบโต ศาสนา ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การได้รับการอบรมความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาระหนี้สิน สถานภาพทางสังคม ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และการอาศัยในชุมชนที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ภาครัฐควรส่งเสริมให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเปิดให้มีหลักสูตรรวมถึง การเขียนตำรา/ หนังสือเรียนที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้นควบคู่กับการพัฒนา รูปแบบให้น่าสนใจมากขึ้นเพื่อจะได้เข้าถึงประชาชนทุกลำดับชั้น เนื่องจากปัจจุบันจะเห็นว่าการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนสามารถให้ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับผู้ที่มีการศึกษาสูงได้ค่อนข้างดีแล้วแต่ยังไม่สามารถสื่อสารให้ผู้ที่มีการศึกษาดำเนินได้ ควรใช้รูปแบบการนำเสนอแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้อง

งานวิจัยของ อรรถพล อุทุมพร (2552) ทำการศึกษาเรื่อง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์กรการบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่มีต่อการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน รวมทั้งบทบาทขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหารแก้วในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรคในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการศึกษาจากเอกสารขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหารแก้ว เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทักษะของกุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้น 42 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว จำนวน 22 คน ผู้นำฝ่ายปกครอง จำนวน 9 คน ผู้นำกลุ่มองค์กร จำนวน 4 คน ผู้นำกลุ่มอาชีพ จำนวน 5 คน และข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลหารแก้ว จำนวน 2 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ต และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยคนละ 1 ครั้ง หากประชาชนทุกครัวเรือนสามารถดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและระดับประเทศได้ องค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้วให้การสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนโดยการจัดทำโครงการ/ กิจกรรมส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงน้อยมาก ซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนา กลุ่มอาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบผสมผสานเท่านั้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนที่มีแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมในตำบลหารแก้ว สร้างศูนย์สาธิตการทำเกษตรแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในตำบล และนำประชาชนที่สนใจไปศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้พื้นที่อื่นในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว มีอุปสรรคทางด้านบุคลากร เนื่องจากพนักงานส่วนตำบลผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอีกหลายตำแหน่ง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และอุปสรรคด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับภารกิจที่หลากหลายตามอำนาจหน้าที่ ดังนั้นจึงได้มีการจัดสรรงบประมาณที่สามารถเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนกว่าการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนอย่างไรก็ตามการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ซึ่งเป็นการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัตินั้น ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โครงการ/ กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้วได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการเป็นไป เพื่อให้รู้สึว่าได้สนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร รวมทั้งเป็นไปเพื่อให้มีโครงการกิจกรรมรองรับการตรวจสอบจากหน่วยงานกำกับดูแลในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเท่านั้น

งานวิจัยของ จรัส สุรพิมาน (2553) ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อศึกษาถึงลักษณะการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษาความพึงพอใจ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตตามแนว

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสำนักงานเกษตรอำเภอเมื่อน โดยเก็บข้อมูลเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมทั้งหมดจำนวน 86 ราย ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิงร้อยละ 55.8 เป็นเพศชายร้อยละ 44.2 โดยมีอายุเฉลี่ย 48 ปี ร้อยละ 82.6 เป็นผู้นำองค์กรและมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 75.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 และร้อยละ 37.2 มีกิจกรรมการเกษตรในครัวเรือน 2 อย่าง มีรายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 5,291.10 บาทต่อเดือน เกษตรกรมีการตัดสินใจทำกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.3 ในส่วนของบุคคลที่มีส่วนช่วยในการช่วยตัดสินใจคือ ตัวของเกษตรกรเอง ร้อยละ 90.7 และในด้านของหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการตัดสินใจ คือ หน่วยงานจากภาครัฐ ร้อยละ 55.8 ผลการศึกษาด้าน ความรู้ความเข้าใจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.60 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับความรู้ดีมาก ผลการศึกษาด้านลักษณะการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 68.6 มีทั้งการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ เกษตรกรร้อยละ 80.2 มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคเหลือแล้วจึงจำหน่าย โดยมีความตระหนักในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอยู่ในระดับ “มาก” การใช้จ่ายใช้สอย (ด้านการใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง) มีการใช้จ่ายใช้สอยอยู่ในระดับ “มาก” การทำบัญชีครัวเรือนเกษตรกร ร้อยละ 76.7 มีการทำบัญชีครัวเรือนเกษตรกร ร้อยละ 80.2 มีรายได้พอใจกับรายจ่าย การปลูกฝังเรื่องการประหยัดให้แก่สมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 93.0 มีการปลูกฝังเรื่องการประหยัด การวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัว ทั้งนี้เกษตรกรมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับดีมาก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้านความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจดังนี้ กิจกรรมการเกษตรรายได้ในภาคการเกษตร ความรู้ความเข้าใจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 68.57 มีปัญหาในเรื่องของแหล่งน้ำ การที่เกษตรกรในหมู่บ้านจะดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและควรมีการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยของ นภาพรณ วงศ์มณี (2553) ทำการศึกษาเรื่องการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน กรณีศึกษา ชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญ

เมือง อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาถึงการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชนในชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำนวน 145 ครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่าระดับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมากและจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม แตกต่างไปตามระดับการศึกษา ระดับความรู้และความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,637 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 313 ครอบครั้ว ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน

การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแบบเป็นสัดส่วน

$$\frac{N_i}{N}$$

สูตร $N_i = n$
เมื่อ N_i = ขนาดตัวอย่างในชั้นภูมิที่
= ขนาดตัวอย่าง

$$Ni = \text{ขนาดของประชากรในชั้นภูมิที่}$$

$$= \text{ขนาดของประชากร}$$

ตารางที่ 2 จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในแต่ละหมู่บ้านขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอกลู่ง จังหวัดสระแก้ว

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (ครัวเรือน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1	บ้านหนองแวง	123	24
2	บ้านหนองเม็ก	195	37
3	บ้านขุดอุดม	95	18
4	บ้านคลองตะเคียน	139	27
5	บ้านหนองมั่ง	251	48
6	บ้านสุขสำราญ	241	46
7	บ้านหนองขาม	183	35
8	บ้านหนองผักนึ่ง	179	34
9	บ้านนาทราย	72	14
10	บ้านโพธิ์ทอง	159	30
รวม		1,637	313

หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) จากบัญชีรายชื่อทะเบียนราษฎร จากข้อมูลจำนวนครอบครัวทั้งหมด 10 หมู่บ้าน มี 1,637 ครอบครัว ต้องการสุ่มมา 313 ครอบครัว โดย 1 ครัวเรือน เว้น 5 ครัวเรือน ของแต่ละหมู่บ้านจนครบตามจำนวน 313 ครอบครัวที่ต้องการ ในแต่ละครัวเรือนที่ได้รับการเลือกนั้นจะกำหนดให้หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม หรือในกรณีที่หัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่จะข้ามไปเก็บแบบสอบถามในบ้านหลังถัดไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปิด ให้เลือกตอบจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบวัดความรู้แบบถูกผิด จำนวน 20 ข้อ

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถ้าตอบใช่ในข้อ 2, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 17, 18 ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบไม่ใช่ในข้อ 3, 4, 7, 9, 10, 14, 16, 19, 20 ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งเป็น

1. ด้านความพอประมาณ จำนวน 9 ข้อ

2. ด้านความมีเหตุผล จำนวน 5 ข้อ

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน จำนวน 6 ข้อ

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามความเป็นจริง คือ ปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

3.1 อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 อาจารย์ชิตพล ชัยมะดัน อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นายประสิทธิ์ ปานงาม พัฒนาการอำเภอโคกสูง
เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตาม
คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน
30 ครั้วเรือน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงหรือความเชื่อถือได้ของ
แบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีของ Kuder-Richardson (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ของแบบสอบถาม เท่ากับ .81 สำหรับกรณีนี้มีเพียง 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ใน
การแจกแบบสอบถามให้แก่หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 313 ครอบครัว จากหมู่บ้านทั้งหมด
10 หมู่บ้าน

2. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 313 ชุด โดยมี
แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 313 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ
การอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้วิธีการประมวลผล
ค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับ
ลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ของครอบครัวต่อปี จำนวนสมาชิกในครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้สถิติเชิงบรรยายซึ่งวิเคราะห์จากค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับตัวแปรตาม คือ การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Chi-Square test และประกอบการนำเสนอแบบตาราง

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ส่วนที่ 1 การแปลผลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
นำคะแนนรวมจากการตอบคำถามเทียบกับเกณฑ์ประเมินความรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom, 1979) ที่แบบระดับความรู้เป็นค่าร้อยละ 3 ระดับ ได้แก่

ร้อยละ	คะแนน	
80-100	15-20	หมายถึง มีระดับความรู้มาก
60-79	8-14	หมายถึง มีระดับความรู้ปานกลาง
น้อยกว่า 60	0-7	หมายถึง มีระดับความรู้น้อย

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต จำนวน 20 ข้อ โดยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติ	กำหนดคะแนนเป็น 1
ไม่ปฏิบัติ	กำหนดคะแนนเป็น 0

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย “ความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอกลูง จังหวัดสระแก้ว” กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จำนวน 313 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอกลูง จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	173	55.27
หญิง	140	44.73
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.27 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.73

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	22	7.03
31-40 ปี	79	25.24
41-50 ปี	98	31.31
51 ปีขึ้นไป	114	36.42
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.42 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.31 และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.03

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	220	70.29
มัธยมศึกษาตอนต้น	27	8.63
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	48	15.34
อนุปริญญา (ปวท./ ปวส.)	10	3.19
ปริญญาตรี	8	2.56
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.29 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 15.34 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.56

ตารางที่ 6 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์)	197	62.94
รับจ้างทั่วไป	55	17.57
ค้าขาย	34	10.86
ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	13	4.15
ธุรกิจส่วนตัว	14	4.47
อื่น ๆ	-	-
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 6 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์) คิดเป็นร้อยละ 62.64 รองลงมา ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 17.57 และประกอบอาชีพราชการ/ รัฐวิสาหกิจ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.15

ตารางที่ 7 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อปี

รายได้ของครอบครัวต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ	134	42.81
มีเงินพอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ	110	35.14
มีเงินไม่พอใช้แต่ไม่เป็นหนี้	40	12.78
มีเงินไม่พอใช้และเป็นหนี้	29	9.27
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 7 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อปี พบว่า ส่วนใหญ่มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 42.81 รองลงมา มีเงินพอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 35.14 และมีเงินไม่พอใช้และเป็นหนี้ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.27

ตารางที่ 8 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน 1-3 คน	166	53.04
จำนวน 4-6 คน	131	41.85
จำนวน 7-9 คน	15	4.79
จำนวน 10 คนขึ้นไป	1	0.32
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 8 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 53.04 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 41.85 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 10 คนขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.32

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้น้อย (0-7 คะแนน)	-	-
ความรู้ปานกลาง (8-14 คะแนน)	59	18.85
ความรู้มาก (15-20 คะแนน)	254	81.15
รวม	313	100.00

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษากาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้มาก คือ ร้อยละ 81.15 รองลงมาคือ มีระดับความรู้ปานกลาง

ร้อยละ 18.85 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ			
		ถูก	ผิด	รวม	อันดับ
1	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้เฉพาะกับภาคเกษตรกรรมเท่านั้น	134	179	313	19
		(57.19)	(42.81)	(100.00)	
	ส่วนภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้				
2	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง	308	5	313	1
	การดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ	(98.40)	(1.60)	(100.00)	
	ทางสายกลางโดยคำนึงถึงความพอประมาณ				
	ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และ				
	เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม				
3	การกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายเพื่อเสริมฐานะของตนเองให้	240	73	313	12
	เป็นที่เคารพจากบุคคลอื่นเป็นการดำเนินชีวิตตาม	(76.68)	(23.32)	(100.00)	
	หลักเศรษฐกิจพอเพียง				
4	การกู้ยืมเงินเพื่อนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ	242	71	313	11
	หรือขยายกิจการโดยเกินกำลังของตนเองจน	(77.32)	(22.68)	(100.00)	
	ไม่สามารถใช้หนี้คืนได้ เป็นการดำเนินชีวิต				
	ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง				
5	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไป	290	23	313	7
	ประยุกต์ใช้กับการบริหารการเงินได้เป็นอย่างดี	(92.65)	(7.35)	(100.00)	
6	การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผล	303	10	313	2
	ในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมี	(96.81)	(3.19)	(100.00)	
	ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง				

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ			
		ถูก	ผิด	รวม	อันดับ
7	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยการพึ่งตนเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น	85 (27.16)	228 (72.84)	313 (100.00)	20
8	แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การทำการเกษตร โดยการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ด้วยการงดใช้สารเคมี เช่น ปุ๋ยควบคุมพืชและแมลงในการผลิตเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี	281 (89.78)	32 (10.22)	313 (100.00)	10
9	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำไปใช้ได้กับคนทุกวัยและทุกศาสนา	232 (74.12)	81 (25.88)	313 (100.00)	13
10	เมื่อมีการขายสินค้าราคาถูกลงควรรีบไปซื้อมาเก็บเอาไว้มาก ๆ เพื่อจะได้ใช้สินค้าในราคาประหยัด	212 (67.73)	101 (32.27)	313 (100.00)	15
11	ความมีเหตุผล คือ การรู้จักเลือกแต่สิ่งที่ดี มีความเหมาะสมในการดำรงชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว	300 (95.85)	13 (4.15)	313 (100.00)	4
12	การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น มีเหลือเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	301 (96.17)	12 (3.83)	313 (100.00)	3
13	ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อมีปัญหาอุปสรรคจะแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา มีความมานะ อดทน	299 (95.53)	14 (4.47)	313 (100.00)	5
14	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและแนวทางปฏิบัติเฉพาะระดับครอบครัว ระดับชุมชน แต่ไม่สามารถใช้กับระดับโรงเรียนได้	228 (72.84)	85 (27.16)	313 (100.00)	14

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ			
		ถูก	ผิด	รวม	อันดับ
15	การลดรายจ่ายในครอบครัวโดยการปลูกพืชผักสวนครัวไว้สำหรับกินเองเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	288 (92.01)	25 (7.99)	313 (100.00)	9
16	การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกขัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	199 (63.58)	114 (36.42)	313 (100.00)	16
17	การประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	289 (92.33)	24 (7.67)	313 (100.00)	8
18	การพาบุตรหลานเข้าวัดทำบุญ หรือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่บุตรหลาน	291 (92.97)	22 (7.03)	313 (100.00)	6
19	การใช้ของแพงหรือการกู้ยืมเงินมาสร้างฐานะและความเจริญให้กับตัวเองและครอบครัว โดยที่เราไม่เบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเองเป็นการดำเนินชีวิตที่ขัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	168 (53.67)	145 (46.33)	313 (100.00)	18
20	การทำสวนครัวปลูกผักไว้กินได้หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือนเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง	187 (59.74)	126 (40.26)	313 (100.00)	17

จากตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในข้อคำถามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตอบถูกมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 98.40 รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนิน

ชีวิตจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 96.81 ในข้อคำถามมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็นมีเหลือเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 96.17 ในข้อคำถามมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความมีเหตุผล คือ การรู้จักเลือกแต่สิ่งที่ดีมีความเหมาะสมในการดำรงชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 95.85 สำหรับในข้อคำถามการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยการพึ่งตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น ตอบผิดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 72.84 รองลงมาคือ การใช้ของแพงหรือการกู้ยืมเงินมาสร้างฐานะและความเจริญให้กับตัวเอง และครอบครัวโดยที่เราไม่เบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นการดำเนินชีวิตที่ขัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตอบผิดคิดเป็นร้อยละ 46.33 ในข้อคำถามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้เฉพาะกับภาคเกษตรกรรมเท่านั้นส่วนภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้ ตอบผิดคิดเป็นร้อยละ 42.81

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ตารางที่ 11 ค่าความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อคำถามการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต

ข้อที่	ด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	จำนวน/ ร้อยละ		อันดับ
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
1	ครอบครัวของท่านมีการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต	310 (99.04)	3 (0.96)	1
2	ครอบครัวของท่านดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน	271 (86.58)	42 (13.42)	7
3	ครอบครัวของท่านลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน	289 (92.33)	24 (7.67)	4

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต	จำนวน/ ร้อยละ		อันดับ
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
4	ครอบครัวของท่านได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมา รับประทาน เพื่อลดค่าใช้จ่าย	282 (90.10)	31 (9.90)	6
5	ครอบครัวของท่านใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	305 (97.44)	8 (2.56)	2
6	ครอบครัวของท่านช่วยกันรักษาส่งของเครื่องใช้ใน บ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ	296 (94.57)	17 (5.43)	3
7	ครอบครัวของท่านมีการประกอบอาชีพเสริม เพื่อ เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	285 (91.05)	28 (8.95)	5
8	ครอบครัวของท่านปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้ บริโภคเองภายในครัวเรือน	267 (85.30)	46 (14.70)	8
9	ครอบครัวของท่านใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร	200 (63.90)	113 (36.10)	9

จากตารางที่ 11 การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว ด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.04 รองลงมา ครอบครัวของท่านใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 97.44 และครอบครัวของท่านใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร อยู่ในระดับต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 63.90

ตารางที่ 12 ค่าความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อคำถามการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามด้านความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต

ข้อที่	ด้านความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต	จำนวน/ ร้อยละ		อันดับ
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
10	เมื่อท่านจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ท่านจะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ	304 (97.12)	9 (2.88)	1
11	เมื่อท่านจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ ท่านมักจะวางแผนก่อนเสมอ	285 (91.05)	28 (8.95)	4
12	ครอบครัวของท่านจะซื้อหรือบริโภคอะไร จะมี การสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ	291 (92.97)	22 (7.03)	3
13	ก่อนที่ท่านจะใช้จ่ายเงิน ท่านคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว	294 (93.93)	19 (6.07)	2
14	ท่านหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน	279 (89.14)	34 (10.86)	5

จากตารางที่ 12 การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดสระแก้ว ด้านความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต พบว่า ในเรื่องเมื่อจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.12 รองลงมา ในเรื่องก่อนที่จะใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 93.93 และในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน อยู่ในระดับต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 89.14

ตารางที่ 13 ค่าความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อคำถามการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามด้านการมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต

ข้อที่	ด้านการมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต	จำนวน/ ร้อยละ		อันดับ
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
15	ท่านเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว	308 (98.40)	5 (1.60)	1
16	ท่านควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว	247 (78.91)	66 (21.09)	3
17	ไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	291 (92.97)	22 (7.03)	2
18	ท่านมีการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน	245 (78.27)	68 (21.73)	4
19	ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น	291 (92.97)	22 (7.03)	2
20	ท่านจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน	137 (43.77)	176 (56.23)	5

จากตารางที่ 13 การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกัลยาสง จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต พบว่า ในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.40 รองลงมา ในเรื่องการไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และในเรื่องสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 92.97 และในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน อยู่ในระดับต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 43.77

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 14 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ความรู้ความเข้าใจ	การบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	0.42	0.52
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	1	58	59		
	(0.32)	(18.53)	(18.85)		
ความรู้มาก	2	252	254		
	(0.64)	(80.51)	(81.15)		
รวม	3	310	313		
	(0.96)	(99.04)	(100.00)		

จากตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 58 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 1 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 252 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 0.42 และมีค่า $Sig. = .52$ ดังนั้นความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 15 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน

ความรู้ความเข้าใจ	การดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่สร้างหนี้สิน	สร้างหนี้สิน			
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		11.75	.00
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	16	43	59		
	(5.11)	(13.74)	(18.85)		
ความรู้มาก	26	228	254		
	(8.31)	(72.84)	(81.15)		
รวม	42	271	313		
	(13.42)	(86.58)	(100.00)		

จากตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน พบว่าหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 43 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 16 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 228 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 26 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 11.75 และมีค่า $Sig. = .00$ ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 16 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ไว้ใช้เองในครัวเรือน

ความรู้ความเข้าใจ	การลดรายจ่ายในครัวเรือน โดย การทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือ การทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ไว้ใช้เองในครัวเรือน		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	0.69	0.41
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	3	56	59		
	(0.96)	(17.89)	(18.85)		
ความรู้มาก	21	233	254		
	(6.71)	(74.44)	(81.15)		
รวม	24	289	313		
	(7.67)	(92.33)	(100.00)		

จากตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ไว้ใช้เองในครัวเรือน พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 56 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 3 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับ

หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 233 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 21 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .69 และมีค่า Sig. = .41 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 17 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย

ความรู้ความเข้าใจ	การได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมา รับประทาน เพื่อลดค่าใช้จ่าย		รวม	χ^2 77.16	Sig. 0.00
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	24	35	59		
	(7.67)	(11.18)	(18.85)		
ความรู้มาก	7	247	254		
	(2.24)	(78.91)	(81.15)		
รวม	31	282	313		
	(9.90)	(90.10)	(100.00)		

จากตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 35 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 24 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 247 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 7 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทาน เพื่อลดค่าใช้จ่าย พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 77.16 และมีค่า Sig. = .00 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทาน เพื่อลดค่าใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 18 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ้วไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ความรู้ความเข้าใจ	การใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ้วไม่เอาเปรียบผู้อื่น		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	35.34	0.00
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	8	51	59	35.34	0.00
	(2.56)	(16.29)	(18.85)		
ความรู้มาก	-	254	254	35.34	0.00
	(-)	(81.15)	(81.15)		
รวม	8	305	313	35.34	0.00
	(2.56)	(97.44)	(100.00)		

จากตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ้วไม่เอาเปรียบผู้อื่น พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 51 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 8 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่

254 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 35.34 และมีค่า Sig. = .00 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 19 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ

ความรู้ความเข้าใจ	การช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้าน ให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ		χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		
ความรู้ต่ำ	-	-	-	
	(-)	(-)	(-)	
ความรู้ปานกลาง	3	56	39	
	(0.96)	(17.89)	(18.85)	
ความรู้มาก	14	240	254	
	(4.47)	(76.68)	(81.15)	
รวม	17	296	313	
	(5.43)	(94.57)	(100.00)	

จากตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 56 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 3 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 240 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 14 คน

ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .02 และมีค่า Sig. = .90 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 20 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

ความรู้ความเข้าใจ	การประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	11.59	0.00
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	12	47	59		
	(3.83)	(15.02)	(18.85)		
ความรู้มาก	16	238	254		
	(5.11)	(76.04)	(81.15)		
รวม	28	285	313		
	(8.95)	(91.05)	(100.00)		

จากตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 47 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 12 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 238 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 16 คน ไม่ปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 11.59 และมีค่า $Sig. = .00$ ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 21 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน

ความรู้ความเข้าใจ	การปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน		χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		
ความรู้ต่ำ	-	-	0.08	0.78
	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	8	51		
	(2.56)	(16.29)		
ความรู้มาก	38	216		
	(12.14)	(69.01)		
รวม	46	267		
	(14.70)	(85.30)		

จากตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 51 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 8 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 216 คน

ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 38 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .08 และมีค่า Sig. = .78 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 22 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร

ความรู้ความเข้าใจ	การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	0.04	0.83
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	22	37	59		
	(7.03)	(11.82)	(18.85)		
ความรู้มาก	91	163	254		
	(29.07)	(52.08)	(81.15)		
รวม	113	200	313		
	(36.10)	(63.90)	(100.00)		

จากตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 37 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 22 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 163 คน

ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 91 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้อยู่อินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .04 และมีค่า Sig. = .83 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการใช้อยู่อินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 23 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ

ความรู้ความเข้าใจ	การซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	1.27	0.26
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	3	56	59		
	(0.96)	(17.89)	(18.85)		
ความรู้มาก	6	248	254		
	(1.92)	(79.23)	(81.15)		
รวม	9	304	313		
	(2.88)	(97.12)	(100.00)		

จากตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 56 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 3 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 248 คน ได้

ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 6 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 1.27 และมีค่า Sig. = .26 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 24 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ

ความรู้ความเข้าใจ	การจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ		รวม	χ^2	Sig.
	มักจะวางแผนก่อนเสมอ				
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		0.42	0.52
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	4	55	59		
	(1.28)	(17.57)	(18.85)		
ความรู้มาก	24	230	254		
	(7.67)	(73.48)	(81.15)		
รวม	28	285	313		
	(8.95)	(91.05)	(100.00)		

จากตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ พบว่าหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 55 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 4 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 230 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 24 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .42 และมีค่า Sig. = .52 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 25 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจะซื้อหรือบริโภคะอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ

ความรู้ความเข้าใจ	การจะซื้อหรือบริโภคอะไรจะมี		รวม	χ^2	Sig.
	การสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้น				
	ก่อนเสมอ				
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		0.01	0.93
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	4	55	59		
	(1.28)	(17.57)	(18.85)		
ความรู้มาก	18	236	254		
	(5.75)	(75.40)	(81.15)		
รวม	22	291	313		
	(7.03)	(92.97)	(100.00)		

จากตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจะซื้อหรือบริโภคะอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 55 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 4 คน ไม่ปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 236 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 18 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจะซื้อหรือบริโภคะอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .01 และมีค่า Sig. = .93 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการจะซื้อหรือบริโภคะอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 26 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว

ความรู้ความเข้าใจ	การใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว		รวม	χ^2 10.76	Sig. 0.00
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	9	50	59		
	(2.88)	(15.97)	(18.85)		
ความรู้มาก	10	244	254		
	(3.19)	(77.96)	(81.15)		
รวม	19	294	313		
	(6.07)	(93.93)	(100.00)		

จากตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 50 คน ได้ปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 9 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 244 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 10 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 10.76 และมีค่า Sig. = .00 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 27 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน

ความรู้ความเข้าใจ	การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท		รวม	χ^2	Sig.
	การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน				
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		0.08	0.78
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	7	52	59		
	(2.24)	(16.61)	(18.85)		
ความรู้มาก	27	227	254		
	(8.63)	(72.52)	(81.15)		
รวม	34	279	313		
	(10.86)	(89.14)	(100.00)		

จากตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 52 คน

ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 7 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 227 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 27 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 0.08 และมีค่า Sig. = .78 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 28 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว

ความรู้ความเข้าใจ	การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท		รวม	χ^2	Sig.
	การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน				
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		12.42	0.00
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	4	55	59		
ความรู้มาก	1	253	254		
	(0.32)	(80.83)	(81.15)		
รวม	5	308	313		
	(1.60)	(98.40)	(100.00)		

จากตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 55 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 4 คน ไม่ปฏิบัติตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 253 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 1 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 12.42 และมีค่า Sig. = .00 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 29 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือนหรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบโดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว

ความรู้ความเข้าใจ	การควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือ วางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดย จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	5.21	0.02
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	6	53	59		
	(1.92)	(16.93)	(18.85)		
ความรู้มาก	60	194	254		
	(19.17)	(61.98)	(81.15)		
รวม	66	247	313		
	(21.09)	(78.91)	(100.00)		

จากตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว พบว่า หัวหน้าครัวเรือน

จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 53 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 6 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 194 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 60 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 5.21 และมีค่า Sig. = .02 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 30 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ความรู้ความเข้าใจ	การไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	4.75	0.03
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	8	51	59		
	(2.56)	(16.29)	(18.85)		
ความรู้มาก	14	240	254		
	(4.47)	(76.68)	(81.15)		
รวม	22	291	313		
	(7.03)	(92.97)	(100.00)		

จากตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายาม

ก่อนนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 51 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 8 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 240 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 14 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการไม่สร้างหนี้ ผลการหาค่า χ^2 ของตนเอง หรือไม่พยายามก่อนนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 4.75 และมีค่า Sig. = .03 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการไม่สร้างหนี้ ผลการหาค่า χ^2 ของตนเอง หรือไม่พยายามก่อนนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 31 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน

ความรู้ความเข้าใจ	การออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	0.00	0.95
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	13	46	59		
	(4.15)	(14.70)	(18.85)		
ความรู้มาก	55	199	254		
	(17.57)	(63.58)	(81.15)		
รวม	68	245	313		
	(21.73)	(78.27)	(100.00)		

จากตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 46 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 13 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 199 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 55 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .00 และมีค่า Sig. = .95 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 32 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น

ความรู้ความเข้าใจ	การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น		รวม	χ^2 0.01	Sig. 0.93
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-		
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	4	55	59		
	(1.28)	(17.57)	(18.85)		
ความรู้มาก	18	236	254		
	(5.75)	(75.40)	(81.15)		
รวม	22	291	313		
	(7.03)	(92.97)	(100.00)		

จากตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 55 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 4 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 236 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 18 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ .01 และมีค่า Sig. = .93 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 33 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

ความรู้ความเข้าใจ	การจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน		รวม	χ^2	Sig.
	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ			
ความรู้ต่ำ	-	-	-	7.15	0.01
	(-)	(-)	(-)		
ความรู้ปานกลาง	24	35	59		
	(7.67)	(11.18)	(18.85)		
ความรู้มาก	152	102	254		
	(48.56)	(32.59)	(81.15)		
รวม	176	137	313		
	(56.23)	(43.77)	(100.00)		

จากตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน พบว่า หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 59 คน ที่มีความรู้ปานกลาง จำนวน 35 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 24 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้มาก มีทั้งสิ้น 254 คน โดยที่ 102 คน ได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 152 คน ไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน พบว่า ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 7.15 และมีค่า Sig. = .01 ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 34 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน	ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 34 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
3. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลุกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย	ยอมรับสมมติฐาน
5. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	ยอมรับสมมติฐาน
6. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	ยอมรับสมมติฐาน
8. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 34 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
9. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการใช้จ่ายอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้จ่ายเคมีในการทำเกษตร	ปฏิเสธสมมติฐาน
10. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ	ปฏิเสธสมมติฐาน
11. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ	ปฏิเสธสมมติฐาน
12. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการจะซื้อหรือบริโภคอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ	ปฏิเสธสมมติฐาน
13. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว	ยอมรับสมมติฐาน
14. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 34 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
15. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว	ยอมรับสมมติฐาน
16. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว	ยอมรับสมมติฐาน
17. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการไม่สร้างหนี้สินภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	ยอมรับสมมติฐาน
18. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการรับฝากเงิน	ปฏิเสธสมมติฐาน
19. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น	ปฏิเสธสมมติฐาน
20. ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่ายในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน	ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว 2) ศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 313 ครัวเรือน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน โดยใช้สถิติ Chi-Square Test ผลการศึกษาสรุป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์) รายได้ของครอบครัวต่อปีมีเงินพอใช้และเหลือเก็บ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1-3 คน

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยมีความรู้ในเรื่องปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถัดไปคือ การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น มีเหลือเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และอันดับสุดท้าย คือ การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยการพึ่งตนเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น

ส่วนที่ 3 การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพอประมาณ หัวหน้าครัวเรือนปฏิบัติในเรื่องมีการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติในเรื่องการใช้จ่ายอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความมีเหตุผล หัวหน้าครัวเรือนเมื่อจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกัน หัวหน้าครัวเรือนปฏิบัติในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเรื่อง 1) การดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน 2) การได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย 3) การใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น 4) การประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว 5) การใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว 6) การเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว 7) การควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว 8) การไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด

รายได้ และ 9) การจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน ส่วนในเรื่องที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน 1) การบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต 2) การลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน 3) การช่วยกันรักษาส่งของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ 4) การปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน 5) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร 6) การจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ 7) การจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ 8) การจะซื้อหรือบริโภคอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ 9) การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน 10) การออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน และ 11) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่หน่วยงานส่วนราชการได้ส่งเสริมให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองอาจจะด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ดังนั้น หัวหน้าครัวเรือนเมื่อมีความรู้ความเข้าใจจึงได้นำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จนเป็นวิถีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ มลคล้า (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา กลิ่นจันทร์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการรับรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547, หน้า 79-80 อ้างถึงใน ปราโมทย์ มลคล้า, 2551, หน้า 132) กล่าวว่า การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึงอะไร และมีหลักการสำคัญอะไรบ้างที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในภาคปฏิบัติ ตลอดจนเห็นถึงประโยชน์จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ จึงจะเกิดความสนใจที่จะทดลองนำปรัชญาไปใช้ในการดำเนินชีวิต และหลังจากที่มีความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้วก็จำเป็นต้องทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองทั้งในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงการพึ่งตนเอง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในทุก ๆ ด้าน เพื่อเตรียมพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเองและครอบครัวข้างเคียงเดือดร้อนในภายหลัง การเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ทั้งนี้เนื่องจาก หน่วยงานส่วนราชการได้ส่งเสริมให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล ชะจอม (2552) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในส่วนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งก็นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดคอดอมใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพรณ วงศ์มณี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การนำแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอบ้าน จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเรื่อง

- 1) การดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน
- 2) การได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย
- 3) การใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
- 4) การประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
- 5) การใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว
- 6) การเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว
- 7) การควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว
- 8) การไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของ

ตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และ 9) การจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน ส่วนในเรื่องที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

- 1) การบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต 2) การลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน 3) การช่วยกันรักษาสินทรัพย์ของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ
- 4) การปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน 5) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร 6) การจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ 7) การจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ 8) การจะซื้อหรือบริโภคอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ 9) การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน 10) การออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน และ 11) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และมีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรมุ่งให้ความสำคัญของการนำนโยบายไปขยายผลสู่การปฏิบัติ มีการกำกับติดตามดูแลและตรวจสอบ วัดผล ประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง และเผยแพร่ในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต
2. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรมุ่งส่งเสริมนโยบายให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในครอบครัว
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรมีนโยบายส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเป็นระบบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

โดยเน้นการพึ่งตนเองของชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

1. จากผลการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ด้านความพอประมาณ พบว่า ในเรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร มีการปฏิบัติต่ำสุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจัดทำกิจกรรม/ โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่และนำไปปฏิบัติ โดยเชิญเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ และควรแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาหนึ่งคณะทำหน้าที่ในการประเมินผลและติดตามวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2. จากผลการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ด้านความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต พบว่า ในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน มีการปฏิบัติต่ำสุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจัดทำโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

3. จากผลการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ด้านการมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต พบว่า ในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน มีการปฏิบัติต่ำสุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจัดทำกิจกรรม/ โครงการนำประชาชนในพื้นที่ไปศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่มีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติและปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรจัดทำโครงการประกวดครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและให้เป็นครอบครัวตัวอย่างในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ครอบครัวที่ปฏิบัติเกิดความภาคภูมิใจและจะได้เป็นแรงจูงใจให้ครอบครัวอื่นเกิดการปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อหาแนวทางในการลดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนของชุมชน เพราะเยาวชนถือเป็นคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนให้เข้มแข็งตามแนวทางปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2. ควรมีการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลของการศึกษามาเปรียบเทียบและนำข้อมูลไปใช้เป็นกรณีศึกษาต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในลักษณะการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2555). ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: อาสาสมัครดินแดง.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2549). คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- จตุพล ขะจอม. (2552). การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรัส สุรพิมาน. (2553). การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่. ค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชลิตา ลขิตาวงศ์. (2551). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. ค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชติมา บริสุทธิ์. (2553). การนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุมพลภัทร์ ฤทธาจารย์นันต์. (2551). การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดชา กลิ่นจันทร์. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสัมคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- นภาพรณ วงศ์มณี. (2553). การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน
การดำเนินชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน
จังหวัดเชียงราย. ค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการภาครัฐ
และภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปราโมทย์ มลคล้า. (2551). พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำ
ครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2555). เศรษฐกิจพอเพียง. วันที่ค้นข้อมูล 17 สิงหาคม 2555, เข้าถึงได้จาก
<http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>
- วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน, และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2551).
การศึกษาวิจัยเพื่อขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และ
การเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: บทสรุปรายงานการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สหภาพสื่อ.
- วิลาวรรณ ช่วงทิพย์. (2553). ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิดและพฤติกรรมกรลดปัญหาภาวะโลกร
ร้อนของพนักงานเทศบาลตำบลเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.
ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการภาครัฐและ
ภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิวัต ศรีสวัสดิ์. (2552). ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาใน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการ
สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิทธิโชค อริยะกุล. (2553). ความรู้และทัศนคติของประชาชนต่อการจัดตั้งองค์การบริหาร
ส่วนตำบลหัวถนน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นเทศบาลตำบล. ปัญหาพิเศษ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. (2550). จากเศรษฐกิจพอเพียงสู่สุขภาพพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 2).
นนทบุรี: 프리ตติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. วันที่ค้นข้อมูล 17 สิงหาคม 2555,
เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>.

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน. (2554). *คู่มือการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ*.

กรุงเทพฯ: สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน.

อรรถพล อุทุมพร. (2552). *การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่*. ค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

Bloom, B. S. (1979). *Human Characteristics and School Learning*. New York: McGraw-Hill.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ประกอบการจัดทำปัญหาพิเศษของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร สาขาการบริหารทั่วไป รุ่นที่ 9 วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์การศึกษาสระแก้ว เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสูง จังหวัดสระแก้ว

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยและใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น จึงขอความกรุณาให้ทุกท่านช่วยกรอกข้อมูลและแสดง ความคิดเห็นของท่านที่ตรงกับความเป็นจริงด้วย ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 20 ข้อ

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถามนี้ท่านสามารถถามได้จากผู้ที่มอบแบบสอบถามนี้แก่ท่านและเมื่อท่านตอบแบบสอบถามนี้สมบูรณ์ทุกข้อแล้วโปรดส่งคืนกับผู้ที่ยื่นแบบสอบถามนี้แก่ท่านและขอขอบคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 30 ปี

☐ 2. 31-40 ปี

☐ 3. 41- 50 ปี

☐ 4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา

☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ 4. อนุปริญญา (ปวท./ ปวส.)

☐ 5.ปริญญาตรี

☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์)

☐ 2. รับจ้างทั่วไป

☐ 3. ค้าขาย

☐ 4. ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

☐ 5. ธุรกิจส่วนตัว

☐ 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

5. รายได้ขบครอบครัวต่อปี

☐ 1. มีเงินพอใช้และเหลือเก็บ

☐ 2. มีเงินพอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ

☐ 3. มีเงินไม่พอใช้แต่ไม่เป็นหนี้

☐ 4. มีเงินไม่พอใช้และเป็นหนี้

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (ที่อาศัยอยู่จริงในครอบครัวและมีการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า ร่วมกัน)

☐ 1. จำนวน 1-3 คน

☐ 2. จำนวน 4-6 คน

☐ 3. จำนวน 7-9 คน

☐ 4. จำนวน 10 คนขึ้นไป

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ท่านคิดว่าข้อใดคือแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ต้องการและตรงกับความจริงมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ	
		ใช่	ไม่ใช่
1	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้เฉพาะกับภาคเกษตรกรรมเท่านั้นส่วนภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้		
2	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม		
3	การกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายเพื่อเสริมฐานะของตนเองให้เป็นที่เคารพจากบุคคลอื่นเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
4	การกู้ยืมเงินเพื่อนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพหรือขยายกิจการ โดยเกินกำลังของตนเองจนไม่สามารถใช้หนี้คืนได้ เป็นการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
5	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารการเงินได้เป็นอย่างดี		
6	การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง		
7	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยการพึ่งตนเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น		
8	แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การทำการเกษตร โดยการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ด้วยการงดใช้สารเคมี เช่น ปุ๋ยควบคุมพืชและแมลงในการผลิตเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี		

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ	
		ใช่	ไม่ใช่
9	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำไปใช้ได้กับคนทุกวัยและทุกศาสนา		
10	เมื่อมีการขายสินค้าราคาถูกรีบไปซื้อมาเก็บเอาไว้มาก ๆ เพื่อจะได้ใช้สินค้าในราคาประหยัด		
11	ความมีเหตุผล คือ การรู้จักเลือกแต่สิ่งที่ดี มีความเหมาะสมในการดำรงชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว		
12	การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น มีเหลือเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี		
13	ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อมีปัญหาอุปสรรคจะแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา มีความมานะ อดทน		
14	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและแนวทางปฏิบัติเฉพาะระดับครอบครัว ระดับชุมชน แต่ไม่สามารถใช้กับระดับโรงเรียนได้		
15	การลดรายจ่ายในครอบครัวโดยการปลูกพืชผักสวนครัวไว้สำหรับกินเองเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
16	การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกขัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
17	การประกอบอาชีพการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
18	การพาบุตรหลานเข้าวัดทำบุญ หรือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่บุตรหลาน		
19	การใช้ของแพงหรือการกู้ยืมเงินมาสร้างฐานะและความเจริญให้กับตัวเองและครอบครัว โดยที่เราไม่เบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นการดำเนินชีวิตที่ขัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
20	การทำสวนครัวปลูกผักรั้วกินได้หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือนเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง		

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง ในการดำเนินชีวิตท่านได้ดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านเพียงข้อละ 1 คำตอบ

ข้อที่	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ	
		ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
ด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต			
1	ครอบครัวของท่านมีการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต		
2	ครอบครัวของท่านดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน		
3	ครอบครัวของท่านลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน		
4	ครอบครัวของท่านได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย		
5	ครอบครัวของท่านใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น		
6	ครอบครัวของท่านช่วยกันรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ		
7	ครอบครัวของท่านมีการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว		
8	ครอบครัวของท่านปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน		
9	ครอบครัวของท่านใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร		

ข้อที่	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ	
		ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
ด้านความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต			
10	เมื่อท่านจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ท่านจะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ		
11	เมื่อท่านจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ ท่านมักจะวางแผนก่อนเสมอ		
12	ครอบครัวของท่านจะซื้อหรือบริโภคอะไร จะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ		
13	ก่อนที่ท่านจะใช้จ่ายเงิน ท่านคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว		
14	ท่านหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน		
ด้านการมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต			
15	ท่านเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว		
16	ท่านควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว		
17	ไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		
18	ท่านมีการออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน		
19	ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น		
20	ท่านจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน		

การหาค่าความเที่ยงแบบ KR20

วิธีการคำนวณ

คำนวณค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม (ค่า St^2)

$$\text{สูตรการหาค่า } St^2 = \left[\sum x^2 - \frac{(\sum x)^2}{N} \right] \frac{1}{N-1}$$

$$\text{แทนค่าดังนี้ } St^2 = \left[7199 - \frac{(453)^2}{30} \right] \frac{1}{30-1}$$

$$\left[7199 - \frac{205209}{30} \right] \frac{1}{29}$$

$$(7199 - 6840) \frac{1}{29}$$

$$359 \times 0.03$$

$$\text{ดังนั้น } St^2 = 12.37$$

$$\text{แทนสูตร KR20} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum p \cdot q}{St^2} \right]$$

$$= \frac{20}{20-1} \left[1 - \frac{2.90}{12.37} \right]$$

$$= \frac{20}{19} \left[1 - \frac{2.90}{12.37} \right]$$

$$= 1.05(0.77)$$

$$= 0.81$$

$$\text{ดังนั้น KR20} = 0.81$$

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie and Morgan

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1200	291
15	14	230	144	1300	297
20	19	240	148	1400	302
25	24	250	152	1500	306
30	28	260	155	1600	310
35	32	270	159	1700	313
40	36	280	162	1800	317
45	40	290	165	1900	320
50	44	300	169	2000	322
55	48	320	175	2200	327
60	52	340	181	2400	331
65	56	360	186	2600	335
70	59	380	191	2800	338
75	63	400	196	3000	341
80	66	420	201	3500	346
85	70	440	205	4000	351
90	73	460	210	4500	354
95	76	480	214	5000	357
100	80	500	217	6000	361
110	86	550	226	7000	364
120	92	600	234	8000	367
130	97	650	242	9000	368
140	103	700	248	10000	370
150	108	750	254	15000	375
160	113	800	260	20000	377
170	118	850	265	30000	379
180	123	900	269	40000	380
190	127	950	274	50000	381
200	132	1000	278	75000	382
210	136	1100	285	100000	384

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอุไรวรรณ นันทะสาร
วัน เดือน ปี เกิด	7 ตุลาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	56/3 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองหมี่ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553-2555	เจ้าพนักงานธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน	นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	ครุศาสตรบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2556	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา